

TUNCƏR CÜCƏNOĞLU

HELİKOPTER

(2 hissəli tragikomediya)

Professor Hülya Nutkuya...

Tərcümə edən:
ELVİN NURİ

İŞTİRAK EDİRLƏR:

NAZİR – *Dənizçilik Naziri. 55-60 yaşlarında. Yeri-yerində geyinir.*

MÜŞAVİR – *60 yaşında, fikirli, narahat bir bürokrat.*

MÜDİR – *Xüsusi Qələm Müdiri. 45 yaşında. Tipik bir məmur.*

CANGÜDƏN – *Nazirin cangüdəni. 30 yaşında. Yaraşıqlı, sakit və cahil.*

OPERATOR – *Özəl bir TV-də işləyən, yaxşı işçi olduğu üçün kimsənin imtina edə bilməyəcəyi 35 yaşında bir kişi. Saqqallı, yaraşıqlı. Ən vacibi yaraşıqlı bir "arsız".*

PİLOT – *Tamaşaçı onu tamaşanın əvvəlində çox qısa bir müddət görəcək. Öldüyünə görə qollarından və ayaqlarından tutularaq, helikopterdən aşağıya düşürüləcək və tamaşa boyu nəfəs almadığını göstərmək üçün tamaşaçı tərəfindən görünməyən bir yerə qoyulacaq.*

MÜXBİR – *TV şirkətinin xanım müxbiri. 25 yaşında. Pyesin yeganə gənc və gözəl qadın personajı.*

SƏHNƏ TƏRTİBATI:

Bir dağda:

Düz olan bir sahə...

Düz qabaqda dik formada uçan qayalar...

Məcburən yerə enmiş zədələnmiş bir helikopter...

MƏKAN: *Bizim ölkəmizdə cərəyan etmir. Çünki bizdə hələ Dənizçilik Nazirliyi yoxdur;*

ZAMAN: *Bizim günlər;*

BİRİNCİ HİSSƏ

Pərdə açılmamış eşidilən bir helikopter gurultusu. Helikopter gurultusu get-gedə yaxınlaşır. Gurultu dözülməz vəziyyət alır. Təkcə helikopterin çathaçatla enişi eşidilir... Məlumdur ki, bu, məcburi enişdir... Sakitlik... Pərdə açılır... Günəş batmaq üzrədir... Helikopterin içində böyük bir kaos... Pilot digərlərinin bayıra çıxması üçün kömək edir... Başda Nazir olmaqla, Müşavir, Xüsusi Qələm Müdiri, Müxbir, Cangüdən və Operator helikopterin pillələrindən qışqıraraq, tələm-tələsik düşürlər... Heç kim fikir vermir, amma Pilot qarışıqlıq davam edərkən, helikopterin içinə yığılır...

NAZİR Partlaya bilər!

MÜŞAVİR Cəld!..

MÜDİR Başınızı gözləyin...

MÜXBİR Aman Allah!..

OPERATOR *(Kürəyində kamera. Müxbirə də nəzarət edərək) Uzaqlaşın! (Düşənlər helikopterdən mümkün qədər uzaqlaşsınlar) Əyilin! (Kimi çöməlir, kimi çöməlidiyi vəziyyətdə başını torpağa soxur, kimi də alləri ilə üzünü gizlədir, hardasa qoruyur...) Uzanın, uzanın... (Kameranı helikoptərə tərəf çevirir, çəkiliş edir) Üzüqoylu dayanın... (Üzüqoylu yatırlar. Çəkiliş davam edir) Başınızı gözləyin!*

Sakitlik... Eləcə baxırlar... Zəif səslə danışıqlar...

MÜDİR Cənab Nazir... Başınızı...

CANGÜDƏN *(Yaltaqlanır) Cənab Naziri mən qoruyaram...*

Cangüdən, demək olar ki, Nazirin üzərinə yatıb.

NAZİR Nəfəs ala bilmirəm!

MÜDİR Bir az o tərəfə dur...

CANGÜDƏN *(Bir az çəkilir)* Belə yaxşıdır, cənab Nazir?

NAZİR Əzib-tökdün məni...

CANGÜDƏN Üzr...

NAZİR *(Az qalır ki, Cangüdəni döysün)* Vur deyəndə, öldürürsən e...

CANGÜDƏN *(Nazirin üstündən uzaqlaşır)* Kifayətdir? Cənab Nazir...

NAZİR Az qalmışdı ki, havasızlıqdan ölüm...

CANGÜDƏN Təhlükəsizliyiniz üçün...

NAZİR Off!.. Yenə soğanlı nəşə yemisən?

CANGÜDƏN Lahmacun yemişəm, cənab Nazir.

NAZİR Mən sənə lahmacunu qadağan eləməmişəm?! Heyvərə!..

CANGÜDƏN Hardan bilərdim ki, bu qədər yaxın dayanacağım?!

NAZİR Uzatma!

CANGÜDƏN Baş üstə!

NAZİR Üzümə üfürmə! Uzaqlaş!

Cangüdən Nazirin yanından uzaqlaşır. Operator kameranı tarazlayır.

OPERATOR *(Müxbirə)* Ötdü, qorxma...

MÜXBİR *(Hələ də əsir)* Heç hiss eləmədim də...

OPERATOR Üşüyürsən. Jiletimi verim?

MÜXBİR Üşüməkdən deyil... Şokdur...

OPERATOR *(Jiletini çıxarır)* İndi ötüb-keçər...

MÜXBİR Amma...

OPERATOR *(Üstünə örtəndə)* Bir azdan götürərəm...

MÜXBİR Çox sağ ol!

Sakitlik... Gözlənti davam edir... Operator çəkilişi davam etdirir.

OPERATOR Deyəsən, partlamayacaq.

MÜŞAVİR Partlaya bilər.

NAZİR Partlamayacağını hardan bilirsən?

OPERATOR Tam çaxılma olmadı... Əslində, sərt formada endik, vəssalam.

NAZİR Bir az da gözləyək.

MÜDİR Uyğundur, cənab Nazir.

NAZİR Tədbirli davranaq.

MÜDİR Haqlısınız, cənab Nazir.

NAZİR Müşavir, sən nə deyirsən?

*Nazirlə Müşavirin arasında bir soyuqluq olduğu hiss olunur.
Müşavir Nazirə qarşı nəzakətli olsa da soyuqdur.*

MÜŞAVİR Gözləməkdə xeyir var, cənab Nazir.

MÜDİR İcazənizlə, bir qədər də uzaqlaşaq...

NAZİR Niyə uzaqlaşırırsınız?

MÜDİR Uzaqlaşmayaq, cənab Nazir.

NAZİR Bir söz deyirsən, sonra dediyinin arxasınca getmirsən.

MÜDİR Siz “niyə” dediyiniz üçün, fikirləşdim ki, deməli, cənab Nazir istəmir.

CANGÜDƏN Bura çox yaxşıdır, cənab Nazir. Siz harda istəsəniz, biz orda gözləyərik.

NAZİR Kəsin səsini!

Sükut... Müdir pencəyinin cibindən cib telefonunu çıxardır. Pin koduna daxil olur. Nazirdən başqa bütün başlar Müdirə tərəf çevrilib. Müdir cihazı sağa-sola fırlayır. Bilinir ki, xətt əldə edə bilmir. Bu mənfi vəziyyəti digərlərinə işarə ilə başa salır... Bu dəfə Müxbir telefonunu çıxarır... İşlədir. Aydındır ki, onun da cihazı şəkə xaricindədir.

OPERATOR Görəsən, hardayıq?

NAZİR Bir təpənin üstündə...

MÜXBİR Cənab Nazir, bura təpə demək olmaz. Dağın təpəsindəyik.

NAZİR Nə fərqi var?! Xeyli yüksək yerdəyik də...

OPERATOR Dağla təpənin necə fərqi olmaz axı, cənab Nazir?! Adı üstündədir, biri dağ, biri təpə...

NAZİR Siz nə inadkar adamlarsınız... Hündür yerdəyik də...

MÜŞAVİR Ən vacibi, niyə burdayıq?

Sükut... Operator sıxılıb.

OPERATOR Hələ nə qədər gözləyəcəyik?

MÜŞAVİR Gözləməsək, neyləyəcəyik?.. Təcili işimiz var?!

NAZİR Görüşün var, cavan oğlan?

OPERATOR Bir azdan sevgilimlə görüşəcəyəm.

MÜDİR Dur get... Gecikməsin, elə deyil, cənab Nazir?

Narahat formada gülüşürlər. Gözlənti davam edir.

OPERATOR *(Uzandıdığı yerdən qalxaraq, oturur)* Eeeee, yoruldu...

NAZİR Bir az da səbr elə...

MÜDİR Haqlısınız, cənab Nazir.

OPERATOR Onsuz da indiyə qədər partlayardı.

NAZİR Elə bil, partlamadığına görə kədərlisən...

MÜŞAVİR Nəticədə, burda deyilsən? Uzan, daha etibarlı olar.

Operator oturduğu yerdə yatanları çəkməyə başlayır.

NAZİR Cavan oğlan, neynirsən?

OPERATOR Cənab Nazir, hadisəyə şahidlik edək. Mövzunun adı: Partlamağı gözləyirlər... Dənizçilik Nazirimiz... Müşavirimiz... Xüsusi Qələm Müdiri və nazirimizin cangüdəni.

NAZİR *(Razıdır, amma yenə də)* Bizi biabır eləmə.

OPERATOR Əstafurullah, cənab Nazir. Sizi biabır eləmək bizim həddimiz deyil.

Hamısı başlarını ehmalca qaldırırlar. Xüsusilə, Nazir, Xüsusi Qələm Müdiri və Cangüdən əlavə poz verirlər.

OPERATOR İşarma, işarma... Cangüdən, sənənləyəm. İndi gülməyin yeridir?! Ora bax, hələ də...

NAZİR Gülmə, bala, gülmə...

OPERATOR *(Birdən)* Paaaaart!..

Hamı qorxur.

OPERATOR Bu da çəkiliş vaxtı... (*Çəkilişi davam edir*)

NAZİR Bu nədir?

MÜŞAVİR (*Susqunluğunu pozur*) Xahiş edirəm...

MÜDİR Onsuz da ürəyimiz çıxdı...

MÜXBİR Daha sözüm yoxdur, dostum...

OPERATOR Refleks... Bilərəkdən olmadı.

CANGÜCƏN (*Yavaşca*) Sırtıq!

*Operator eşitməməzliyə vurur, amma Cangüdəyə əsəbləşir.
Çəkilişi tamamlayıb, kameranı yerə qoyur. Cibindən bir qutu
siqaret çıxarır.*

OPERATOR Cənab Nazir...

NAZİR Çəkən deyiləm.

OPERATOR Cənab müşavir...

MÜŞAVİR Təşəkkür edirəm. Bir ildir tərgitmişəm.

OPERATOR Çəkən var?

MÜŞAVİR Yəqin ki, kibritlə yandırmağı fikirləşmişəm...

OPERATOR Fikirləşmirəm. Çünki alışqanla yandıracağam.

MÜŞAVİR Nə fərqi var?! Nəticədə, partlaya bilər.

OPERATOR Kimin ağına gələrdi ki, bu saatda dağın təpəsində çaxılıb qalacağıq?! Partlasa, qismətdir... (*Operator digərlərinin narahat baxışları altında cibindən çıxartdığı alışqanla siqaretini yandırır.*) Şəkildə göründüyü kimi partlama baş vermədi. Artıq qalxa bilərsiniz. Zəhmət olmasa... Di artıq qalxın...

Diğərləri yavaş-yavaş qalxırlar. Gərginlik bitib, amma təəccüb davam edir. Ayağa qalxmadan olduqları yerlərdə otururlar.

- NAZİR Yaxşı qurtardıq...
- MÜXBİR Veriləsi sədəqəmiz var imiş...
- MÜDİR Bir andaca dünyamız dəyişəcəkdi...
- CANGÜDƏN Yolumuz Taxtalıköyə idi...
- MÜDİR Keçmiş olsun, cənab Nazir.
- NAZİR Təşəkkür edirəm!
- CANGÜDƏN *(Qalxıb Nazirin əlini öpür)* Keçmiş olsun, cənab Nazir...
- NAZİR Təşəkkür edirəm!
- MÜŞAVİR Keçmiş olsun!
- NAZİR *(Müşavirin soyuq rəftarını hiss edir)* Təşəkkür edirəm!
(Müxbirə) Sənə də keçmiş olsun, gözəl müxbir.
- MÜXBİR Təşəkkür edirəm, cənab Nazir!
- OPERATOR Əslində, hamımıza keçmiş olsun! Həqiqətən də vacib bir bədbəxtlikdən qurtardıq. Yəni indi biri var imiş, biri yox imiş ola bilərdik.
- NAZİR Düzdür.
- MÜŞAVİR Olmamışıqsa, bəxtimiz gətirib.
- MÜDİR Bir sözlə, şans.
- NAZİR Necə olduğunu hələ də başa düşə bilmirəm.
- MÜŞAVİR Məlum idi.
- NAZİR Necə yəni bəlli idi?

MÜŞAVİR Elə bil ki, ürəyimə danmışdı...

NAZİR Yapışmışdın, əl çəkmirdin ki, getməyək.

MÜŞAVİR Mən sabahkı iclasa görə dedim ki, getməyək.

NAZİR İclas keçirilər...

MÜŞAVİR Axı mütəxəssislər xaricdən gəlir. Neçə ay əvvəldən planlaşdırılmış iclasdır. Heç düz olmadı. Eyibdir...

NAZİR Burda eyib heç nə yoxdur. Bu, zəlzələdir. Yurdumuzun bir tərəfində zəlzələ olur. Getməliydik.

MÜŞAVİR Cənab Nazir, zəlzələnin bizim nazirliyimizlə nə əlaqəsi var?!

NAZİR Bu məsələni sonra müzakirə edərik.

MÜŞAVİR Olar, cənab Nazir.

NAZİR Bu hadisə hamımızı bir az qorxutdu.

MÜXBİR Bir az yox, cənab Nazir, çox.

NAZİR *(Sanki, aforizm deyir)* İnsan igidliyi və qorxaqlığı içində gəzdirir...

MÜDİR *(Sanki, eşitdirməyə çalışmış kimi)* Nə gözəl aforizmdir.

NAZİR Bir halda ki, insanıq, qorxacağıq.

MÜDİR Amma yazmağa heç bir dənə qələmim də yoxdur... *(Cəngüdən qələmini Müdirə uzadır. Müdir iç cibindən çıxartdığı kiçik bir qeyd dəftərini açır)* Sizi təbrik edirəm, cənab Nazir. Yaza bilərəm?

NAZİR Nə yazacaqsan?

MÜDİR İndi dediklərinizi... Mükəmməl idi, cənab Nazir.

NAZİR Nə demişdik? İnsanın qorxusu. İnsanın qorxusu... Nə olub? Niyə yazmırsan?

MÜDİR Belə deyildi, cənab Nazir. İnsan igidliyi və qorxunu... buna bənzər nəşə demişdiniz.

NAZİR Eynisini necə deyə bilərəm?! Yazmaq istəyirsənsə, növbəti dəfə özünlə maqnitafon gəzdir.

MÜDİR Baş üstə, cənab Nazir!

OPERATOR *(Əməlli-başlı məzələnir)* Maqnitafona lent çətdirməyə olmaz. Ən yaxşısı, kağız-qələmi hazır saxla... Vacib bir aforizm deyən kimi tez yazacaqsan.

MÜŞAVİR Əgər pilotun soyuqqanlılığı olmasaydı, indi çoxdan...

Pilot sözü eşidilən kimi, hamı birdən ətrafına göz gəzdirərək, Pilotu axtarmağa başlayır.

NAZİR Pilot hardadır?

MÜDİR Necə də diqqətli Nazirimiz var.

OPERATOR Axırını dəfə... Bizi çıxardanda görmüşdüm.

CANGÜDƏN Mən də...

MÜŞAVİR Hə, bizimlə danışdığını görmüşdüm.

NAZİR Yoxdur, yoxdur, buralarda yoxdur. *(Cangüdəna)* Gəl görək, helikopterə bir yerdə çıxmaq.

Nazir və Cangüdən helikopterə tərəf gedirlər. Müdir o dəqiqə qarşılarını kəsir.

MÜDİR Yox, cənab Nazir...

NAZİR Nə danışırısan?!

MÜDİR Sizi yuxarı göndərə bilmərik. O helikopterə girə bilməzsiniz.

Bu ölkənin sizə ehtiyacı var.

NAZİR Nə axmaq-axmaq danışırısan?! Nə əlaqəsi var?

MÜDİR Yox, yox... Birdən partlasa?..

NAZİR Axmaq-axmaq danışma.

MÜDİR Biz Nazirimizi sevirik.

NAZİR Yolumu kəsmə.

MÜDİR Mən gedərəm, cənab Nazir. Canım sizin yolunuzda qurban olsun.

Nazir Xüsusi Qələm Müdirini yana çəkir. Sakitcə

NAZİR Təhlükə qalmadı. Nəsə eləmək istəyirsənsə, elə elə ki, bu arsız çəkiliş eləsin. Aydındır?

MÜDİR Aydındır, cənab Nazir.

NAZİR *(Digərlərinin də eşidəcəyi formada)* Taleyimizdə ölmək varsa, lazım gəlsə, ölərik. Çəkil qarşımdan. O adamı orda tək-tənha qoya bilmərəm. *(Nazir helikoptera tərəf gedir)*

MÜDİR *(Operatora)* Sənədləşdirsənə...

NAZİR *(Yubanır)* Məsuliyyət deyilən bir şey var.

OPERATOR *(Nazirin özünü göstərdiyini başa düşüb)* Cənab Nazir...

NAZİR *(Dayanıb geri baxır)* Bəli...

OPERATOR Birdən partlasa?..

NAZİR *(Məzələndiyini anlamır)* O, bəxtə bağlıdır...

Nazir və Cangüdən helikoptera tərəf gedirlər.

OPERATOR Paaart!

Nazir və Cangüdən səksənirlər.

CANGÜDƏN Sırtıq!

Nazir Cangüdənə əli ilə sakit olmağı ilə bağlı işarə verir.

OPERATOR Zarafatdır da...

Operator çəkiliş etməyə başlayır. Nazir və Cangüdən helikoptera girirlər... Müxbir kürəyinin ağrıdığını hiss edir.

MÜDİR *(Bilir ki, Müşavirin xoşuna gələcək)* Nədir bu kişidən çəkdiyimiz?! Bizə qan qusdurur, qan.

MÜXBİR Eləysə, niyə yanındasınız.

MÜDİR Əlacımız yoxdur. Təqaüdə çıxana kimi gözləmək məcburiyyətindəyik...

OPERATOR Desəm ki, sənin kimi əclaf adam adam görməmişəm, üstünə qoymuş olmaram, hörmətli müdir. Bununla bağlı bir açıqlamanız yoxdur?

MÜDİR Açıqlaması rahatlamaqdır. Bu, mənim ikinci nazirimdir. Bu işdə olduqca təcrübəliyəm.

Qabaqda Nazir, arxada Cangüdən helikopterdən düşürlər.

NAZİR *(Pərişan bir sima ilə)* Sizə çox pis bir xəbər... Pilotu itirdik.

MÜDİR *(Sanki, başa düşməyib)* Cənab Nazir, axtaraq.

NAZİR Pilot ölüb!

MÜŞAVİR Məlum idi.

MÜDİR Allah günahlarını bağışlasın!

OPERATOR Ay sən!..

MÜXBİR Ölüb?

MÜŞAVİR Pilotun narahat olduğunu başa düşmüşdüm.

OPERATOR Elə bilmişdim ki, düşməyimizin səbəbi texniki nasazlıqdır.

MÜŞAVİR Yox, cavan oğlan. Pilot havada olanda, özünü pis hiss elədi. Böyük bir fədakarlıqla bizi bura endirdi. Hətta helikopterin partlama ehtimalını da fikirləşib, çölə çıxmağımıza təmin elədi və öldü.

OPERATOR Açıqlama ağlabatandır.

MÜXBİR Çox pis...

NAZİR Allah tərəfi bizi sağ-salamat yerə çatdırdı.

MÜŞAVİR Amma nəticədə Allahın dağında qaldıq. Bunun belə olacağı onsuz da məlum idi.

NAZİR Necə bəlli idi?

MÜŞAVİR İkinci pilotu gözləməliydik.

NAZİR Onda gecikərdik.

MÜŞAVİR İndi heç gedə bilməyəcəyik.

NAZİR Hardan bilərdik ki, belə olacaq?!

MÜŞAVİR Amma ehtiyat pilotla bağlı sizə xəbərdarlıq etmişdim, cənab Nazir.

NAZİR *(Hirslənib, amma bildirməməyə çalışır)* Bəsirətimiz bağlanıb, əzizim.

MÜŞAVİR İndi çoxdan zəlzələ bölgəsindəydik. Beləcə, həyatımızı da təhlükəyə atdıq.

MÜDİR Cənab Müşavir, heç burnumuz da qanamadı.

MÜŞAVİR İndiyə qədər bir itkimiz var. Bundan sonra qanamayacağına da kimsə bəraət verə bilməz. Tanımadığımız bir yerdəyik. Pilotumuz ölüb. Gecə düşür...

NAZİR *(Əsəbi)* Elə bil, sevinirsən.

MÜŞAVİR Təkcə səhvi deyirəm.

NAZİR Bunları sonra danışarıq.

Sükut

OPERATOR Əslində, həqiqəti görməli və müzakirə etməliyik... Biz hardayıq? Hə, cənablar.

Operator ətrafı gəzməyə başlayır. Nazir, Xüsusi Qələm Müdiri və Cangüdən də ayrı bir komanda halında, amma rəsmi bir gəzinti kimi gəzişirlər. Müşavir və Müxbir otururlar.

MÜXBİR Pilotun ölməyinə inanmıram.

MÜŞAVİR Bir dostum var idi. Həyat yoldaşından on il idi ki, ayrılmışdı. Cavan bir oğlu var idi, anası ilə qalırdı. Dostum yalnız yay tətillərində oğlu ilə birlikdə ola bilirdi. Dənizdə... Üç il qabaq tətillə bir yerdə çıxmışdıq. Biz şahmat oynayırdıq. Birdən gördük ki, oğlu batıb-çıxır. Kömək istəyirdi. Cavan oğlan boğulmaq üzrə idi... Dostum o yaşına rəğmən böyük bir səylə oğluna tərəf üzdü. Saçlarından tutdu və inanılmaz bir güc ilə sahilə gətirdi. Cavan oğlan xilas olmuşdu, amma dostum bir daha yerindən qalxa bilmədi. Nədənsə, pilotun axırı mənə dostumu ölümü xatırlatdı...

Müxbir öz kürəyi üstə uzanmağa çalışır. Məlumdur ki, ağrıyır. Qabaqda Nazir, Operator və arxada digərləri yoxlama havasında gəlirlər.

NAZİR Hündürdür.

OPERATOR Ondan da pisi dikdir. Buradan düşmək üçün gərək alpinist olasan. Təəssüratı olmaq bəs deyil, alətlər, aparatlar da

lazımdır. Kəndir, mismar, çəkiç kimi şeylər... Birdən burda günlərlə qalarıq, ha!..

NAZİR Yox, əşşi... Bizi indilərdə taparlar...

OPERATOR Bizi tapmaları üçün bizim onlarla xəbərləşməyimiz lazımdır. Sistem işləyir? Daha doğrusu, aramızda xəbərləşməyi təmin edə biləcək kimsə var?

MÜDİR *(Cib telefonunu göstərir)* Xəbər verə bilsək, taparlar, amma şəkəyə yoxdur.

MÜXBİR Məndə də yoxdur.

OPERATOR *(Cangüdəyə)* Bəs sən?

CANGÜDƏN *(Simsiz telefonu göstərir)* Tutmur.

OPERATOR İçəridəkilərə bax...

NAZİR Dayanma, qaç.

Cangüdən helikoptera qaçır. Digərləri səssizcə gözləyirlər.

CANGÜDƏN *(Gəlir)* Tutmur, cənab Nazir.

OPERATOR Təbiidir. Bu tutmursa, hər halda, o da tutmayacaq. Belə olan halda xəbərləşmək mümkün deyil.

NAZİR Yoxa çıxdığımızı başa düşən kimi bütün ölkə ayağa qalxacaq.

OPERATOR Axı yerimizi bilmirlər. Şübhəsiz, axtaracaqlar və bizi tapacaqlar. Amma bu, sabah da ola bilər, bir həftə sonra da. Xanımlar və cənablar, başa düşürsünüz?! Yəni burdayıq. Üstəlik, neçə gün qalacağımız da məlum deyil. Yaxşı, bəs, aramızda vertolyotu uçura bilən kimsə var? Hörmətli Müşavir?..

MÜŞAVİR Elə bir bacarığım olsaydı, indi burda olmazdıq.

OPERATOR Mən heç maşın sürə bilmirəm.

MÜXBİR *(Məzələnir)* Təyyarə olsa, rahat olardı.

CANGÜDƏN Mən bilmirəm.

OPERATOR Dostlar, pilotun olmağı da bir işə yaramaz. Baxın o təpəyə, bu lənətə gəlmişin fırlanan pəri də qopub.

NAZİR Bunları bilirik. Bədbin bir mənzərə yaratmaq kimin işinə yarayar?!

OPERATOR Bədbin yox, real mənzərə yaradırəm, cənab Nazir. Helikopterlə getmək şansımız yoxdur. Bizdən signal getmədiyinə görə də yerimizi müəyyən etmələri mümkünsüzdür. Elə deyil?

MÜŞAVİR Qorxuram ki, axırda meyitimizi taparlar.

MÜDİR Allah qorusun!

MÜŞAVİR Bəs necə, bir həftə qalsaq, olacaq budur.

NAZİR *(Hayqırır)* Sən nə danışırsan?!

MÜŞAVİR Narahatlığımı, cənab Nazir, narahatlığımı...

NAZİR Sus!.. Neçə gündür mənə inad, danışırsan. Əsəbləşəcəyimi bilə-bilə danışırsan!

OPERATOR *(Ortalığı sakitləşdirmək üçün)* Əhvallar korlanıb, cənab Nazir.

NAZİR Yox, yox. Bilmədiyiniz hallar var. Dedim ki, sus!

MÜŞAVİR Məni uşaq kimi danlaya bilməzsünüz!

NAZİR Dedim ki, sus! Kəs!

Sükut.

OPERATOR İndi əsəbləşmədən danışaq, cənab Nazir. Bir azdan buralar qaralacaq. Nə qədər ki, işıqlıdır, tədbirimizi görək. Baxın, bizdən qabaq burda od yandırılıb. Deməli, bura alpinistlər gəlib... Ətrafdan yandırmaq üçün nələrsə yığaq. Həm üşümərik, həm də keçmə ehtimalı olan ya bir təyyarəyə, ya da helikopterə yerimizi bildirmiş olarıq. Nə məsləhət bilirsiniz, cənab Nazir?

NAZİR *(Cangüdənə)* Get yandırmaqçün ondan-bundan yığ...

Cangüdən dərhal gedir.

OPERATOR Yox, yox... Hamımız birlikdə. Həm tez olar, həm də şərtlərə bərabər olaraq, qoşulmuş olarıq.

MÜXBİR Belə də olmalıdır.

MÜDİR Siz yorulmayın, cənab Nazir. Biz lazım olanı edərik.

OPERATOR Dayanmayaq. Yandıra biləcəyimiz nə tapsaq, yığıb gətirək. Çox uzaqlaşmayaq. Diqqətli olun!

Nazirdən başqa hamı ətrafa səpələnir. Nazir də bir müddət gözləyir. Özüənə sıığışdırmayaraq, digərlərinə qoşulur. Qaranlıq... Səhnə təzədən işıqlananda, ortada bir alov yanır. Nazirdən başqa hamısı qucaqlarında gətirdikləri çör-çöpü oda yaxın bir yerə yığıblar. Hələ də yığmaqdadırlar.

OPERATOR Yaxşıdır, qışlıq odunumuz hazırdır.

NAZİR Özü də pulsuz.

OPERATOR Mənə elə gəlir, səhərə qədər bəsdir.

MÜDİR Əşşi, bəs olmasa, təzədən yığarıq...

MÜXBİR Kürəyim yaman ağrıyır. Elə bil ki, bıçaq yarasıdır.

Operator gəlib, əvvəlcə üstədən baxır.

OPERATOR Köynəyinin arxası yırtılıb. Belə dayan görək. (*Əlini soxur, üzünü turşudaraq, əlini çıxardır*) Kürəyində şey var. Bax, qan. Elə bil ki, harasa vurmusan.

Diğərləri də gəlirlər.

MÜDİR Allah kömək olsun!

MÜŞAVİR Axır ki, burnumuz qanadı...

OPERATOR İndiyə qədər necə olub ki, hiss eləməmişən?

MÜXBİR Bilmirəm.

CANGÜDƏN Allah kömək olsun, bacı!

MÜDİR Allah kömək olsun!

MÜŞAVİR Allah kömək olsun!

MÜXBİR Çox sağ olun!

OPERATOR İçəridə ilk yardım çantası görmüşdüm.

NAZİR (*Cangüdənə*) Qaç gətir gəl.

Cangüdən qaçaraq gedir.

OPERATOR (*Müxbirə*) Əslində, biz də içəri gedək. Rahat baxarıq. Nə lazımdırsa, edərik.

MÜXBİR Pilotu görməyə ürəyim dözməz.

OPERATOR Yaxşı, yaxşı. (*Cangüdənin gətirdiyi çantanı götürür*) Kürəyini od tərəf çevir. İnşallah ki, yaran dərin olmaz. (*Müxbirin əynindəkiləri yuxarıya doğru qaldırır. Üzünü turşudur*) Əşşi, qorxulu heç nə yoxdur.

MÜXBİR İndi yadıma düşdü. Yerə çaxılında, harasa dəyib. Ufff!.. Ağrıtdı...

OPERATOR Görəsən, bunlardan hansı oksigendir?

MÜDİR *(Tapıb uzadır)* Pambıq da istəyirsən?

Operator müdirin verdiyi pambığa oksigenli sudan damızdırır, yaranı təmizləyir.

MÜXBİR Uff!.. *(Bildirməməyə çalışır, lakin yenə də)* Yaman ağrıdır...

OPERATOR Bir az da döz...

Müxbir inləyir.

OPERATOR Az qalıb. Bir az da... Hə, döz... İndi də yod məsələsi. Bax buna bir az şey eləməlisən. Dözməlisən. *(Müdirin uzatdığı şüşədən pambığa tökərək, yaranın üzərində gəzdirir. Müxbir ağrı içərisində qıvrılır. Bəlkə, bir az bağırır. Operator qızın bağırmasına rəğmən, işini bitirir. Bintlə yaranı sarıyır.)* Dayan, geyinməyinə kömək edim. *(Müxbir Operatorun köməyi ilə əynini geyir.)* Allah kömək olsun, dostum.

MÜXBİR Çox sağ olun!

NAZİR Allah kömək olsun!

MÜŞAVİR Allah kömək olsun!

MÜDİR Allah kömək olsun!

CANGÜDƏN Allah kömək olsun, bacı!

MÜXBİR Hamınıza minnətdaram. Təşəkkür edirəm!

Operator ilk yardım çantasından çıxartdığı dərmanların adlarını oxumağa çalışır.

OPERATOR Bax, ağrıkəsici tapdım. Bir az su...

NAZİR *(Cangüdənə)* Qaç get içəridən su gətir. Mənə də gətir.

Cangüdən helikoptera qaçır.

OPERATOR Bir azdan heç nəyin qalmayacaq. Bir az səbr elə...

Cangüdən iki şüşə/neylon torba su ilə gəlir. Əlində iki dənə də stəkan var. Əvvəlcə, Nazirə verir, sonra Operatora. Birinci Operatora verilmədiyi üçün o, Cangüdənə hirsə baxır.

OPERATOR *(Suyu stəkana tökəndə)* İçəridə nə qədər su var?

CANGÜDƏN Saymadım.

OPERATOR Get say! *(Müxbirə dərmanları içirir)* Dayanma!

NAZİR *(Cangüdənə əmr verilməsindən narazıdır)* Bu, nəyə lazımdır ki?!

OPERATOR Bu haqda danışmışdıq. Burada qalma müddətimiz uzana bilər, cənab Nazir. Suyumuzu, əgər varsa, yeməyimizi hamı üçün bərabər formada bölməliyik.

Nazir əli ilə işarə edir, Cangüdən gedir.

OPERATOR Düzünə qalsa, bunları demək istəməzdim, amma düzü, deməkdə də xeyir var... Bəlkə də, xatırlayacaqsınız, keçmişdə buna bənzər bir təyyarə qəzası olmuşdu... Qəzaya düşənlər axırda dağdan aşağı düşə bilmədilər və acından bir-birlərini yedilər. Yəni bu dava, mübahisə mənasında bir-birilərini yemək yox, həqiqətən yemək formasında nəticələnmişdi. Səhv etmərsə, iki general, üç millət vəkili və iki nəfər də iş adamı dağdakıların mədəsinə getdilər... Hələ bunların silahları da var idi. Amma bilirsiniz ki, aclıq silaha-filan baxmır. Ac adamdan daha təhlükəli silah hələ tapılmayıb...

Bir narahatlıq hökm sürür. Bir anlıq hamının belə bir vəziyyəti həqiqətmiş kimi fikirləşdiyi hiss edilir.

NAZİR Səhv eləmirsə, o hadisə baş verəndə, dağda qar var idi. İndi elədir? *(Gülümsəyərək)* Amma yenə də deyə bilərəm ki, mənim qarımış ətim sizin üçün dadlı olmayacaq.

OPERATOR *(Gülərək)* Sınaqdan keçirmədən, buna qərar verə bilmərik, cənab Nazir... Bazardan aldığınız toyuq ətinin həmişə dadlı olduğunu deyə bilərsiniz?! Yenə də mədəyə ötürürük. Hesab edirəm ki, siz və cangüdəniniz bizim bir aylıq yemək ehtiyacımızı təmin edərsiniz.

NAZİR *(İşararaq)* Mənə tabe olanlar həmişə mənim üçün özlərini fəda edib. Elə deyil?

MÜDİR *(Həyəcanla)* Canımız fəda olsun, cənab Nazir.

NAZİR *(Müşavirin danışmadığını görərək)* Özünü fəda eləməyənləri isə mən özüm yeyərəm.

OPERATOR Zarafatdır, zarafat...

MÜŞAVİR Hər zarafatın altında bir həqiqət yatır.

CANGÜDƏN *(Gəlir)* Yuxarıda on dənə torba var...

OPERATOR Burdakılar?

CANGÜDƏN Edir on iki...

OPERATOR Oldu. Neçə nəfərlik?

MÜDİR Yeddi.

OPERATOR *(Sayır)* Altı.

MÜDİR İçəridə olanda yeddi nəfər idik.

OPERATOR Pilotu yadımdan çıxartmısan. Belə olan halda, su hərəyə iki-iki düşür. Hamı suyunu götürsün. İstəyir bu dəqiqə içsin, isətəyir sonranı da fikirləşib, içməsin. Bu, öz işinizdir.

NAZİR Əşşi, bu qədər xırdalığa ehtiyac yoxdur. Necə olsa, bizi tapacaqlar.

OPERATOR Birdən tapmasalar?.. Avqustun axırındır. Ətrafda qar da yoxdur. Biz tədbirli olaq, eşşəyimizi möhkəm payay bağlayaq.

Müşavir Müxbirin yatdığını görür.

MÜŞAVİR (Operatora) Yatıb.

OPERATOR Təbii ki, yatacaq. Həm dünən gecədən yuxusuz idi, həm də ki, yuxu dərmanı vermişəm. Tetanus filan olmasın...

NAZİR Yox, əşşi...

OPERATOR Amma yara dərinidir. Hara çırpıla bilər?! Gedib bir baxım...

Operator helikoptərə gedir. Nazir işarə edəndə, Cangüdən də arxasınca gedir. Müdir yığılanlardan ocağa atır. Müşavir, sanki, küsüb. Birdən helikopterdəki işıqlandırma farası yanır. Hər tərəf gündüz kimi işıqlanır. Operator və Cangüdən gəlirlər.

MÜDİR Yaxşı fikirdir, cənab nazir.

NAZİR Əhsən!

OPERATOR Sağı-solu qurcalayırdıq, yandı. Amma müxbirin çırpıldığı şey bir az paslıdır. İnşallah, başına bəla olmaz.

MÜŞAVİR Burada üşüyəcək.

NAZİR İçəridə yatsın.

OPERATOR Orda pilot var. Pilotu çölə çıxardaq. Necə olsa, o üşüməz.

Operator və Cangüdən təzədən helikoptərə girirlər.

MÜDİR Cənab Nazir, sizi taparlar. Adi adam deyilsiniz ki... İndi aləm bir-birinə dəyib. Bütün ölkə ayağa qalxıb.

NAZİR Nə boş-boş danışırısan?! Bəlkə də, heç xəbərləri belə, yoxdur ki, qəzaya düşmüşük...

Sükut. Operator və Cangüdən Pilotun qollarından və ayaqlarından tutaraq, aşağı düşürürlər.

NAZİR Qalx kömək elə də...

MÜDİR Baş üstə, cənab Nazir! (*Qaçarkən çevrilir*) Mənim belimdə yırtıq var, cənab Nazir!

Pilotu helikopterin arxasına aparırlar. Tamaşaçılar tərəfindən görünməyən bir yerdə yatdırırlar... – Yaxşı da edirlər. Yoxsa, tamaşa boyu Pilotu oynayan aktyor nəfəs almamaq məcburiyyətində qalacaqdı. Operator və Cangüdən Pilotu qoyduqdan sonra digərlərinin yanına gəlirlər.

OPERATOR (*Müxbirə toxunur*) Di oyan... Oyan!.. Üşüyəcəksən...

MÜXBİR (*Çətinliklə oyanır, təəccüblü*) Nə olub?

OPERATOR Söhbət davam edir. (*Sanki, bir tamaşaya və ya film adı kimi təkrarlayır*) Dağ başında söhbət... Qanadı qırıq söhbət... Bunlar yaxşı deyil. Pərvanəsinə yandığının məhəbbəti...

NAZİR Üşüyür. Yatdır, sonra davam edərsən.

OPERATOR Səni içəridə yatdırım.

MÜŞAVİR Ağrınız var?

MÜXBİR Zoqquldayır. Hərəkət edəndə, bir az da çox ağrıyır.

Operator Müxbirin qoluna girir, yeriyirlər.

MÜŞAVİR İçəridə rahat yat.

NAZİR Allah kömək olsun, əzizim.

MÜXBİR *(İçəriyə girəndə)* Yox, yox! Mən içəridə yatmaram.

OPERATOR Pilotu aparmışıq. Bax, yazıqın ayaqları görünür.

Helikoptərə girirlər.

MÜDİR O kişinin üstü açıqdır, cənab Nazir.

NAZİR Hansı kişinin? Tapmaca kimi danışma...

MÜDİR Pilotun.

NAZİR Qorxma, üşüməz.

MÜDİR Vəhşi heyvan, filan...

NAZİR Əşşi, nə axmaq-axmaq danışsan?! Pilotu yeyərlər... Bunu demək istəyirsən?

MÜDİR Təxminən...

NAZİR *(Cangüdəyə)* Sən buna nə deyirsən?

CANGÜDƏN İçəridə qəzet var, cənab Nazir. Əmr etsəniz, üstünə örtərəm.

NAZİR Oğlum, bura yoldur? Bu kişi qəzədə ölüb ki, üstünə qəzet örtürsən? *(Öz-özünə cavab verir)* Hə, demək olar ki, qəzədə ölüb. *(Amma yenə də)* Bax, külək əsir, qəzet heç üstündə dayanar? Gör kimlərlə işləyirəm ee?! Məni belə təəccübləndirdiniz...

Operator əlində bir şüşə viski, məcmeyi içərisində stəkanlar, kağız boşqab və çarəzlə gəlir.

OPERATOR Görün, sizin üçün nələr tapdım... Bu yaxşılığımı yaddan çıxartmayın, ha!.. Gör ha, hətta viskimiz də var. Bu,

üşüməyimizin də qarşısını alar. (*Cangüdənə*) Kömək elə də mənə... Al bu çərəzi, qoy boşqaba. (*Cangüdən çərəzi hazırlayır*) İçirsiniz, elə deyil?! (*Stəkanlara viski tökür. Bir tərəfdən də hazırladıqları stəkanları sıra ilə Nazir, Müşavir və Xüsusi Qələm Müdirinə verir. Cangüdənə uzadır*) Götür də...

CANGÜDƏN

(*Sakitcə*) Hörmətli Nazirimizin yanında...

OPERATOR

Əl çək hörmətli Nazirdən...

CANGÜDƏN

Ayıbdır, içə bilmərəm.

OPERATOR

Ayıbdırsa, eyni ayıbı o da edir. Götürsənə...

CANGÜDƏN

Olmaz.

OPERATOR

Hörmətli Naziri, bu da içsin? Yoxsa, soyuqdan donacaq...

NAZİR

İç, oğlum, iç.

OPERATOR

İşəməyə gedəndə də sizdən soruşurlar?

NAZİR

Dedin, ağıma gəldi... Bir saatdır ki, qıvrılıram e... (*Cangüdənə*) Mənimlə gəl...

Nazir Cangüdənlə gedir. Cangüdən cibindən bir əl fənəri çıxarıb yandırmışdır.

NAZİR

Bu, hardan çıxdı?

CANGÜDƏN

Cənab Nazir, içəridən tapmışam.

Gözdən itirlər.

OPERATOR

Sizin sağlığınıza!

MÜDİR

(*Təzədən oturanda*) Gözləyək. Yoxsa, içdiyimizi bizə zəhər edər.

OPERATOR

İşiniz çətinidir. Bilirsiniz, şeytan nə deyir? Al aparatı əlinə, arxalarınca get. İşini görəndə, çək. Sonra da müxalif olan özəl

telekanallardan birinə sat. "Nazir ətrafı çirkləndirir" başlığı ilə göstərsinlər.

MÜŞAVİR Bu qızçıqazın başına bir iş gəlsə, bu kişini bağışlamaram.

MÜDİR Əlimizdən nə gəlir ki, cənab Müşavir?!

MÜŞAVİR Yox, çox şey gəlir. Mənim məmurluqdan gözlədiyim heç nə qalmayıb. Müşavirlikdən o yana nə ola bilər?! Təqaüd vaxtıdır. Mediyaya açıqlayaram, vəssalam. Mənim şəxsiyyətimlə oynamağa ixtiyarı yoxdur. Buna icazə vermərəm. Həyatım boyu mən neçə Nazir görmüşəm?! Bizim Nazirliyimizlə ölkənin bir yanında olan bir zəlzələnin nə əlaqəsi var? Üstəlik, sabah xaricdən gələn mütəxəssislərlə iclas keçiriləcək. Heç bilirsiniz, bu iclas neçə ay qabaqdan planlaşdırılıb?!

MÜDİR *(Həyəcanla)* Gəlir... Müşavir gəlir. Ay Allah, yenə qaşınır...

Nazir, arxasınca Cangüdən gəlir. Müdir ayağa qalxır. Müşavir Nazir gələndə, qalxmamaq üçün ayaq üstədir.

MÜDİR Bitdi, cənab Nazir?

NAZİR Nə bitdi?

MÜDİR Yəni... Elədik?... Şeyinizi...

NAZİR Yəni sırf danışasan deyə, danışırısan, ha! Belə axmaq-axmaq danışma. Danışmaq xətrinə danışırısan...

MÜDİR Bir də danışmaram, cənab Nazir.

NAZİR Görürsən, hardan-hara... Lazım olanda, danış...

MÜDİR Baş üstə, cənab Nazir.

OPERATOR Haydı, sizin sağlığınıza!

MÜDİR Sağlığınıza, cənab Nazir!

NAZİR Hamınızın sağlığına!

MÜŞAVİR *(İstəmədən də olsa)* Sağlığınıza!..

Cangüdənin icazə verilməsinə baxmayaraq, yenə də göstərmədən içir. Digərləri də içir. Çarədən də götürürlər.

NAZİR Ooooh!.. Əla təsir elədi!

OPERATOR Əslində, viski yox, rakı olsaydı... Yanında da ləzzətli, təmizlənmiş iki dənə ağ balıq... *(Bir əli ilə digərini biləyindən tutaraq, sanki, ağ balığı göstərir)* Ooooh!.. Ocağımız da hazır... Bişirib, qabağınıza qoyardım. Yemədiyinizi də sonraya saxlayardınız.

MÜŞAVİR Növbəti enişimizə...

OPERATOR Gələn dəfə tədbirsiz eniş etmərik, canım... Elə deyil, cənab Nazir?

NAZİR İndi böyük bir ehtimalla, bizi axtarmağa başlayıblar.

OPERATOR İnşallah ki, Daxili İşlər Naziri ilə aranız yaxşıdır.

NAZİR Niyə soruşursan?

OPERATOR Münasibətiniz pisdirsə, sizi tapdırmaz. Belə olan təqdirdə biz də ortada gedərik...

Nazirin bu zərəfatdan xoşu gəlmir, amma yenə də gülümsəyir.

OPERATOR Dostumuza baxıb gəlirəm... *(İlk yardım çantasını da alaraq, vertolyota girir)*

NAZİR Nə boşboğaz adamdır...

CANGÜDƏN Heyvərənin biridir, cənab Nazir. Part-mart deyib, qorxudanda, az qalmışdı ki, döyəm.

NAZİR Bax, görürsən... Başın bu qədər işləyir. Axı siz nə vaxt ağillanacaqsınız? Heç mən hirsələnirəm? Bu heyvərə televiziyanın əsas operatorlarından biridir. İşimizə yararır...

CANGÜDƏN Amma çox bezidirici adamdır, cənab Nazir.

NAZİR Yooox... Əksinə... Çox yaxşıdır. Boşboğazlığını da görməməzliyə vurmalsan. Çünki işə yararandır. Sən indi bu heyvərəni döysən, bir də bizi çəkər? (*Müdirə*) Bax, əslində, gecikirik... Bilirsən, ağıma nə gəldi? Qulaq as... Hadisəni guya vertolyot təzə yerə düşübmüş kimi təqdim edək. Başa düşdün?.. Deyirəm, başa düşdün?

MÜDİR Başa düşdüm, cənab Nazir... Bəs necə olacaq?

NAZİR Onsuz da bu heyvərə vertolyotdan qaçışımızı, yerdə yatmağımızı təqdim eləmədi? İndi təzədən səhnələşdimə edib, görüşlərimizi filan bildirək... Başa düşdün?

MÜDİR İndi başa düşdüm, cənab Nazir.

NAZİR Dayan, gəlirəm. Sanki, mənim xəbərim yoxdur...

MÜDİR Başa düşdüm.

NAZİR (*Sanki, başqa bir mövzu haqqında danışdırmış kimi*) O qədər də həyəcanlanas bir şey yoxdur. Adamlar bir həftə də burda olacaqlar. İclası uyğun olan gündə edərik.

OPERATOR (*Zəif səslə Müşavirə*) Elə bil ki, xilas olmuşuq, bircə iclas qalıb...

NAZİR Xəstəmizin vəziyyəti necədir?

OPERATOR İngildəyə-ingildəyə qalıb. Qızdırması da var.

NAZİR Keçər...

OPERATOR Əslində, qorxmağa başlamışam... İnşallah pis bir şey olmaz. Onsuz da bəxtsiz bir dövr yaşayır.

NAZİR Nə bəxtsizlik?

OPERATOR Bir yerdə olduğu adamdan ayrılıb. Bir həftə əvvəl... Səs-küy olsun, əhvalı düzəlsin deyə, məni də yanına qoşub, bu işə göndərdilər.

NAZİR Əhvalı düzəlsin deyə, zəlzələ bölgəsinə hansı məntiqlə göndərilib, bunu başa düşə bilmədim.

OPERATOR (*Əməlli-başlı məzələnir*) Yox, bu, çox yaxşıdır. Mən bir ay bundan qabaq bir narahatlıq yaşamışdım. Xəbər müdirimiz məni “əhvalımın düzəlməsi üçün” Orta Şərqdəki müharibəyə göndərdi. Bir həftə bombalanan şəhərləri gəzdim və ölkəmə böyük bir ruh yüksəkliyi ilə qayıtdım. Çünki yaralanmamışdım və ən vacibi, yaşayırdım.

*Sıra ilə Nazir, Müşavir və Müdir gülürlər.
Təkcə Cangüdən susub. O da zarafatı başa
düşübmiş kimi edərək, qərribə bir şəkildə gülür.*

NAZİR Bunun şərəfinə içmək lazımdır! Şərəfə!

BİRLİKDƏ Şərəfə! Şərəfə, cənab Nazir! Sağlığınıza!

OPERATOR Cənab Nazir, stəkanınızı uzadın. (*Nazirin uzatdığı stəkana viski tökür*) Dostlar, əhvallar necədir?

MÜDİR Əla!

OPERATOR Hörmətli müşavir danışmır. Bir az keyfimiz açılsın deyə, gətirmişəm. İstəmirsinizsə, içməyək.

MÜŞAVİR Sabah qızımın mərasimi var.

OPERATOR Nə mərasimi?

MÜŞAVİR Qızım bir beynəlxalq rəsm müsabiqəsində mükafat qazanıb. İkinci olub. Bax, o mükafatın mərasimi...

OPERATOR Qızınız nə işlə məşğuldur?

MÜŞAVİR Tələbədir. İngilis dili və ədəbiyyatı fakültəsində oxuyur. Axırncı kursda. Rəsmilə də maraqlanır. (*Qızı ilə fəxr etdiyi məlumdur*) Olduqca istedadlıdır.

Bu zaman Nazir digərlərinə hiss etdirmədən, Müdirə çəkiliş məsələsini Operatora deməyini işarə ilə təkrarlayaraq, ayağa qalxır.

NAZİR (*Cangüdənə*) Gəl buralarda gəzişək...

MÜDİR Cənab Nazir, mən də gəlirəm?

NAZİR (*"Axmaq" deyirmiş kimi*) Yox, yox!

Nazir və Cangüdənə uzaqlaşır.

OPERATOR Gəzin, cənab Nazir, gəzin. Bura gəlsəniz, əhvalınız düzələr. Hiss elətdirmir, amma onun da kefi yoxdur.

MÜŞAVİR Heç "təbrik edirəm" də demir.

MÜDİR Xasiyyətini tuta bilmədiniz, cənab Müşavir?! O, indi sizdən küsüb. Amma qayıdanda, könlünüzü alacaq.

OPERATOR Zənn etmirəm. Cənab Müşavir, başqa düşməniniz var idi?

MÜŞAVİR Bir də oğlum var. Amerikada təkmilləşdirmə ilə məşğuldur. İqtisadçıdır.

CANGÜDƏN (*Zəif səslə*) Kommunistdir, hə?!

OPERATOR Övlad sarıdan bəxtiniz gətirib.

MÜŞAVİR Hə, elədir. Amma çətinlik çəkirik. Xaricdə uşaq oxutmaq, özü də Amerikada... Hələ təqaüd alır. Bizim göndərdiyimiz təkcə əl xərcliyidir. Yenə də çətinlik çəkirik.

OPERATOR (*Müşavirin qədəhinə viski əlavə edərkən*) Nə qədər qalıb?

MÜŞAVİR Gələn il qurtarır.

OPERATOR Eh, daha nə qalıb ki?!.. Bəs siz, hörmətli Müdir? Uşaq-muşaq?!

MÜDİR İkisi də məndə var. Biri qız, biri oğlan. Əllərinizdən öpərlər. Amma mənimkilər hələ liseydə oxuyurlar. Qız bu il bitirir, oğlan da gələnlər il.

MÜŞAVİR Hələ çətinlik onda başlayacaq.

MÜDİR Ayrı çarəmiz yoxdur.

MÜŞAVİR Bəs siz, cavan oğlan?

OPERATOR Tək yaşayıram. Daha doğrusu, iki aydır. Bir yerdə olduğum bir qadın dostum var idi, yola gedə bilmədik, ayrıldıq.

MÜŞAVİR Şəxsi deyilsə, bilmək olar, niyə ayrıldınız?

OPERATOR *(Bir az kədərənən kimi olur, amma dərhal özünü alə alır)* Mən qoç bürcüyəm. Onun da bürcü qoçdur. Məni idarə eləmək istədi və beləliklə, hər şeyi alt-üst elədi...

MÜŞAVİR *(Gülə-gülə)* Kaş ki, yola gedə biləcəyiniz bir bürcə bir yerdə olardınız.

OPERATOR Ən çox şirlə yola gedirəm.

MÜDİR Axı şir axırda qoçu yeyir. Az-çox mənim də bu işlərdən başım çıxır.

OPERATOR Mənim şirlərim böyük deyil, hələ baladırlar... Ona görə də onları mən "amm" eləyəm. *(Digərləri gülüşərkən)* Əkizlərlə də yola gedirəm. Ən çox da qızla. Deyəsən, dolça yadımdan çıxdı. Əslində, qoçdan başqa hamı ilə yola gedirəm. Həqiqət budur ki, bütün qadınlardan xoşum gəlir. Hamısının da dəriləri, qoxuları fərqlidir. *(Köks ötürür)* İndi gəl bu dağın başında çaxıl, qal...

Nazir uzaqdan Müdirə "demədin?" mənasında işarə edir. Müdir də işarə ilə demək üzrə

olduğunu bildirir. Nazir tez olmasını təkrarlayır.

- MÜDİR Mənə qulaq asarsan? Ey!..
- MÜŞAVİR *(Qadın mövzusu açıldığına görə, keyfi yerindədir)* İndi Allah bilir, hansı qadını fikirləşir?!
- OPERATOR Oooff!.. Of!.. Əmr elə, müdirim.
- MÜDİR Əstafurullah!.. Şey deyəcəkdim...
- OPERATOR De, müdir, çəkinmə.
- MÜDİR Yerə məcburi eniş edəndən dərhal sonra çəkiliş elədin, bəzi şeyləri sənədləşdirdin. Niyə davam etdirmirsən?
- OPERATOR Müxbir dostumuzda danışmağa hal olsa, bilirsiniz, mən nələr yaradaram?!
- MÜDİR Əşşi, sualı da sən soruş da. Sonrada müxbirin səsini əlavə edə bilməzsiniz?
- OPERATOR Bu, Nazirin fikri deyil? Buradan da bilərəkdən uzaqlaşdı ki, sən bu kələyi yaxşı hazırlayasan. Yox, yox, narahat olma. Mənim də işimə yarayır. Di çağır Nazirini.
- Operator hazırlaşanda, Müdir helikopterin yanında vaxt öldürən Nazirin yanına gedir.*
- MÜDİR *(Zəif səslə)* Hazırdır, cənab Nazir. Razı saldım.
- NAZİR *(O da zəif səslə)* Əhsən! Axır ki, bir işə yaradın.
- MÜDİR *(Ucadan)* Cənab Nazir, xahiş edirəm, gəlin, çəkiliş olacaq.
- NAZİR Əşşi, nə çəkilişi?!
- OPERATOR *(Qışqırır)* Cənab Nazir, sizdən müsahibə götürmək istəyirəm.
- NAZİR *(Guya zarafat edir)* Əşşi, indi vaxtıdır?!

OPERATOR Özünüz bilərsiniz. *(Müdirə)* Görürsən də... Mən də eləməyəm.

NAZİR *(Tələsik Operatorun yanına gəlir)* Əşşi, zarafat elədik də... İndi vaxtdan çox nəyimiz var ki?! Bir də ki, mən ən sıx işlərim olan vaxtda belə, hörmətli mediya nümayəndələrinin xahişlərini yerə salmayan bir siyasətçiyəm... Sən ağıllı və dərrakəli oğlansan. Fikirləşdim ki, zarafat başa düşərsən.

OPERATOR Hə, ağıllıyam. Amma siz də çox ağıllısınız, cənab Nazir. Əslində, iki kəndirbaz, bir də ip məsələsi...

NAZİR *(Xoşuna gəlib)* Başlayaq?

OPERATOR Başlayaq. İndi mənə diqqətlə qulaq asın, cənablar... Hamımız bir yerdə yığışırıq helikopterə... Sonra, sanki, təzə yerə enmiş kimi qaçıb bura gəlirik... Şübhəsiz ki, mən çağıranda...

NAZİR Əşşi, qaçmağımızı çəkməmişdin ki?!

OPERATOR Artıq çəkilişdən ziyan gəlməz... Üstəlik, montaj vaxtı da işə yarayar... *(Nazirə)* Cənab Nazir, sizi ön plana çıxaraq...

NAZİR Yaxşı olar.

MÜŞAVİR *(Zəif səslə)* Əməlli-başlı təlxəklikdir...

MÜDİR *(Heç kimə eşitdirmədən)* Təlxəklik tək cə budur?! Eşitməsin. Düzəcəyik, başqa çarəmiz var?!

OPERATOR Hə, bir az tələsin... Yığılın helikopterə...

Operatorndan başqa hamı helikopterə tərəf gedir.

MÜDİR *(Operatora)* Axı müxbir xanım yoxdur.

OPERATOR Mən studiya çəkilişləri ilə onu kadrlara əlavə edəyəm. Qulağınız məndə olsun.

MÜDİR Buyurun, cənab Nazir.

OPERATOR *(Bir tərəfdən nişangahdan baxıb, çəkiliş yerlərini müəyyən edəndə, digər tərəfdən) Əvvəlcə, məşq edək... Bəsdir, bəsdir. İçəriyə tam girməyin.*

Nazir paltarını, saçını-başını düzəldir, ən qabaqda yerini tutur. Müşavir könülsüzdür... "Bu işə niyə qarışdıq" deyirmiş kimi ürəyi sıxılır. Müdir tamamilə tapşırıq yerinə yetirmə fikri içərisindədir. Cangüdən işarır.

OPERATOR Belə olmaz, Cangüdən, belə olmaz!

NAZİR Sən neynirsən?! Sırtıq-sırtıq hər şeyə gülürsən... Axmaq!..

OPERATOR Bütün cəhdlərimiz hədəf olar... Gülməməlisən...

NAZİR Gülməyəcəksən!

CANGÜDƏN *(Üzünü qorxu ilə ifadəsiz hala gətirir) Baş üstə!*

OPERATOR Əla, əlaaa... Eynən qorxu simptomudur... Deməli, Nazirin danlağı helikopterin düşməyi qədər qorxuncdur... Hazır olun, cənablar!.. *(Digərləri hazırlaşarkən)* Yüz metr qaçası qaçışçılar kimi yox, cənablar... Marafona çıxması qaçışçı kimi heç qaçmayın... Qəzaya düşən vertolyotdan qaçmalısınız, cənablar... Hətta buna qaçmaq belə, demək olmaz... "Uzaqlaşmaq" kəlməsi daha uyğundur... Aydındır?

NAZİR Oldu!

Operator ağzıyla uçan helikopter səsi çıxarmağa başlayır. Digərləri start verilməyini gözləyən qaçışçılar kimidirlər... Onların arasında Müşavir bir müddət uyğunlaşa bilmir... Operator, sanki, səsi ilə helikopteri endirir.

OPERATOR Di tez qaçın!

Digərləri ağır hərəkətlə qaçaraq gəlirlər. Cangüdən yenə dişlərini ağardaraq gülür.

OPERATOR Dayan! Dayanın! E... Yenə də dişlərini ağartdın...

NAZİR Sən xəstəsən?! Bunu çəkilişdən çıxaraq...

OPERATOR Mümkün deyil... Onsuz da müxbir də yoxdur...

NAZİR Gülmə!

OPERATOR Gedin, təzədən...

*Hamı yerinə keçir... Gözləmə başlayır...
Operator yenə ağız ilə helikopter səsi çıxarır...
Sonra da qəza səsini.*

OPERATOR Hə!.. qaçın!..

*Yenə ağır hərəkətlə qaçmağa başlayırlar. Nazir
diyərlərini izləyərək, guya qaçır. Elə bil,
diyərlərinə kömək edir... Operator çəkilişi davam
etdirir.*

OPERATOR Yerə yatın!.. Əla!.. Çox gözəl...

Yerə yatırlar.

NAZİR *(Cangüdənə nəvazişlə)* Oğlum... Başını gözlə... *(Diyərlərinə də
mehribanlıqla)* Amandır, başınızı qaldırmayın, əzizlərim...

OPERATOR Əla!.. Möhtəşəm, cənab Nazir!.. Çox gözəldir... *(Çəkilişi
saxlayır)* Bu qədər bəsdir... Təşəkkür edirəm!..

*Hamı yerindən qalxır. Nazir sakitcə Operatorun
yanına yaxınlaşır.*

NAZİR Necədir, çəkilişdən razısan?

OPERATOR Çooox... Bu işləri çox yaxşı bilirsiniz, cənab Nazir.

NAZİR Yeri gəlmişkən, bəlkə, qızı da çəkək...

OPERATOR Cənab Nazir, mən o işi montajla həll edəyəm. Siz buna görə

narahat olmayın.

NAZİR Ondan əminəm, amma yenə də... Bəlkə, qızı çəkəsən... Hər ehtimala qarşı... Sonra çətinə düşməzsən...

OPERATOR *(Ələ salır)* Ağılıma çox yaxşı bir fikir gəldi, cənab Nazir... Sizin də işinizə yarayar...

NAZİR *(Həyəcanlanır)* De...

OPERATOR *(Birdən həyəcanı ümitsiz və pərişan bir davranışa çevrilir)* Cənab Nazir, sizin belinizdə nəsə problem var?

NAZİR Disk sürüşməsi... Arabir özünü biruzə verir...

OPERATOR Ay sən!.. Əslində, böyük bir fürsət idi...

NAZİR Firsətdən istifadə edək...

OPERATOR Axı sizə ağırlıq qaldırmaq olmaz...

NAZİR Mənə xeyri olacaqsə, niyə də qaldırmayım? Bu, həm də nə qaldıracağımızdan asılıdır... De də...

OPERATOR İçəridəki müxbiri qucağınızda bura gətirməliydiniz... Mən də çəkiliş etməliydim... Onda nə olardı?.. Ah!.. Ah!..

NAZİR *(Ağılına batır)* Qız neçə kilodur?

OPERATOR Əlli-əli beş olar...

NAZİR Əlli-əlli beş?!.. Mənə söykərib gəlsə...

OPERATOR Onda nə dəyəri olar?! Amma, bəlkə, belə ola bilər... Bəlkə, cəngüdən qızı daşısın... Kəlləsini daşımaram... Sonra montajda sizin kəllənizi, sanki, siz daşımızısınız kimi görüntüyə əlavə edəyəm...

NAZİR Ağıla bax...

OPERATOR Amma sizdə üzük-filan yoxdur... Bu kəndlidə at nalına oxşayan cəngavər üzüyü var...

NAZİR İstəsən, onun üzüyünü çıxartdıraram... Hətta o üzüyü o əclafa udduraram...

OPERATOR Üzüklə iş bitmir ki... Görmürsən, onun əli ayı əlinə oxşayır... Sizinki elədir?! Zərif, kübar bir əldir... Bilinir... Diqqətli tamaşaçı o əllərin sizin əliniz olmadığını, ola bilməyəcəyini başa düşər...

NAZİR *(Füsrəti qaçırmamaq üçün)* Müşavirin əlləri eynilə mənim əllərim kimidir... Bir bax da... Üstəlik, üzüyü də yoxdur...

OPERATOR Qızı daşımağı qəbul edər?

NAZİR Etməyə bilər? Edəcəyiniz montajdan xəbəri olmasa, uça-uça qəbul edər...

OPERATOR Onu bilməyəcək... Bəs izləyəndə, özünü saxlaya bilməyib, vəziyyəti açıqlasa?!

NAZİR Cürəti çatmaz... Onu məhv edəyəm...

OPERATOR Yooox, yooox... Onsuz da olmaz... Çünki qızı daşıya bilməz... Altında qalar... Dayanın görək... Mənim əllərim eynilə sizin əllərinizdir... Baxın... Sizin adınızdan mən daşıyaram...

NAZİR Bəs çəkilişi kim edəcək?

OPERATOR Həə... Orasını fikirləşməmişdim... Nə isə, nə isə, bu iş qalsın...

NAZİR Əzizim, o dəqiqə yox demə! Öyrət, mən çəkərəm...

OPERATOR Öyrənə bilərsiniz?

NAZİR Mən ağlısızam?!

OPERATOR Əstafurullah, cənab Nazir...

NAZİR Mən bir gündə üzməyi öyrənən adamam e... Dənizçilik Naziri olanda, mən siyasi rəqiblərimin əleyhimə danışımlarının qarşısını almaq üçün üzməyi bir gündə öyrəndim...

OPERATOR Cənab Nazir, üzməyi öyrənməklə kameradan istifadə etməyi bacarmaq eyni şey deyil.

NAZİR Üstəlik, nazir olana qədər dənizçiliyin nə olduğunu heç bilmirdim... Amma indi, gördüyün kimi, ən bacarıqlı nazir mənəm...

OPERATOR Cənab Nazir, nazirlik başqa şeydir... Kamera ilə çəkirmiş kimi edə bilməzsiniz... Amma nazirlik edirdisiniz kimi etmək o qədər də çətin deyil... İndi icazə verirsinizsə, müsahibə götürək... Bəlkə, sonra bir yol taparıq... Ey, camaat, gəlin bura... İndi siz elə dayanırsınız ki, vertolyotu da görəsiniz. Müxbirimiz olmadığına görə, sualları sizə guya mən verəcəyəm. Əyri-üyrüsünü montaj vaxtı düzəldərik... Hamı hazırdır?

NAZİR Mən hazırım...

MÜDİR Əmrinizdəyəm...

Müşavir də hazır olduğunu başı ilə bildirir.

OPERATOR Cangüdən də hazırdır... İndi hörmətli nazirdən başlayaq...

Bu müddətdə Müdir Nazirin qalstukunu düzəldir, çiyinlərini əlini bir fırça kimi istifadə edərək, təmizləyir.

OPERATOR Bura daha yaxşıdır... İstəyirəm ki, vertolyotu da görək... Hörmətli müşavirimiz, siz də belə keçin...

NAZİR Bəli... (Müdirə) Sən də ta ayaq altından çəkil.

MÜDİR Buranı da təmizləyərdim...

NAZİR Sən də ta işgüzarlıq eləmə...

MÜDİR Baş üstə, cənab Nazir! (*Kənara çəkilir*)

NAZİR (*Gülümsəyərək poz verir*) Belə yaxşıdır?

OPERATOR (*Nişangahdan baxır*) Kadr yaxşıdır. Oooo, nə olub, cənab Nazir, gülürsüz?! (*Sanki, kinorejissordur, rolu bu cür təqdim edir*) İçəridə yaralı, çöldə pilotun meyidi... Helikopter məcburən yerə enib. Pərişan, kədərli bir kadr daha yaxşı olmaz?!

NAZİR Çəkiliş başlayanda, mən nə lazımdırsa, edərəm, sən arxayın ol. (*Üzü iltirab çəkən, qəmli bir ifadə alır*) İndi yaxşıdır?

OPERATOR Əla! Belə saxlayın. Bu görünüş müsahibə boyunca qalmalıdır.

NAZİR Oldu, cavan oğlan, sən narahat olma.

OPERATOR (*Əli ilə çəkilişin başladığını bildirir. Həm çəkiliş edir, həm də*) Hörmətli tamaşaçılar, bura vertolyotumuzun məcburən eniş elədiyi yerdir. Daha doğrusu, bir dağın, sanki, bizim məcburi eniş etməyimiz üçün hazırlandığı təəssüratı bağışlayan düz sahəsi. Gördüyünüz kimi, helikopterimiz bu sahənin bitdiyi yerdə başlayan qayalara toxunmadan enməyi bacarıb. Bax bu uğurlu enişi reallaşdıran pilotumuzu, təəssüf hissi ilə bildirirəm ki, itirməyimizin kədərini yaşayırıq. Helikopterimizin pilotdan başqa qalan altı sərnişinindən biri də hamımızın yaxından tanıdığı Dənizçilik Nazirimizdir... İndi ondan məlumat alaıq. Cənab Nazir, hadisə ilə bağlı tamaşaçılarımıza nə deyəcəksiniz?

NAZİR (*Həmin kədərli ifadə ilə*) Əvvəlcə, bunu bildirmək istəyirəm ki, kədərimin həddi-hüdudu yoxdur... Çox dəyərli pilot dostumuzu... (*Xeyli müddət ağlamamağa çalışmağını oynayır*) İtirməyimiz... Məni həddən artıq... Dərindən yaraladı... (*İradəsi ilə ağlamamağı bacarmış kimi bir təəssürat yaradaraq*) Əgər hadisəni əvvəldən demək lazımdırsa... (*Yenidən ağlayan kimi olur*) Məni başa düşəcəyinizi ümid edərək... Pilotun şəhid olmağı məni...

OPERATOR

Hörmətli tamaşaçılar, gördüyünüz kimi, hörmətli Nazirimiz hələ də şok içindədir. Xahiş edirəm, cənab Nazir... Özünüzü ələ alın, cənab Nazir, xahiş edirəm.

Operator çəkilişi davam etdirəndə, "əla" mənasında baş barmağını yuxarı qaldıraraq, digərlərinə Nazirin uğurlu olduğunu işarə edir.

NAZİR

(Guya təzadən sakitləşməyi bacarır) Gəlin indi hadisəni əvvəldən başlayaq. Mən, Müşavir və Xüsusi Qələm Müdirimlə bir yerdə qoşulduğumuz iclasın keçirildiyi kurort bölgəsindəydik. İclasımız yenicə qurtarmışdı ki, nümayəndəlik zəlzələ xəbərini verdi. Gün kimi aydırdır, zəlzələ o qədər şiddətli idi ki, iclas masamızın yerindən oynadığının şahidi olduq. Quru yolla zəlzələ bölgəsinə məsafəmiz üç saat olardı. Dərhal vəzifə ağı ilə dostlarımı yığdım və nəyin bahasına olursa, olsun, fəlakətlə qarşılaşan vətəndaşlarımızla əlaqə saxlamaq qərarının qəbul edilməsini təmin elədim. Elə Nazirliyin maşını ilə yola çıxmağa hazırlaşırıdım ki, bölgə məmurları yanımıza gəlib, bir müxbirlə bir operatorun bir helikopterlə hadisə yerinə getmək üzrə olduğunu, biz də istəsək, onlarla gedə biləcəyimizi bildirdilər.

Müşavir və Müdir him-cimlə Nazirin hadisələri öz bildiyi kimi baş-ayaq dediyini əl və mimikaları ilə bir-birlərinə çatdırırlar.

NAZİR

Bu müddət ərzində helikopterin ehtiyat pilotunun gələcəyi gözlənilirdi. Halbuki, dərhal vətəndaşlarımızın yanına getməliydik. Allah bilir, neçə nəfər ölüb, neçə nəfər yaralanıb... Görəsən, uçan binaların altında neçə nəfər inləyirdi?! Dərhal bir qərara gəlməliydim. Çünki Baş Nazirimiz xaricdəydi, hökumət üzvlərimiz isə paytaxtda. Digər nazirlərin gəlməyi xeyli vaxt aparardı. Torpağın altındasa adamlar inləyirdi. Dərhal ehtiyat pilotu belə gözləmədən, helikopteri hərəkət etdirdim. Həyatımızı belə, fikirləşmədən bu qərarı verdim. Bax, bura qədər hər şey yolunda getdi. Amma birdən pilotumuzun həyəcanlandığını, enməyə çalışdığını və məcburi eniş etdiyini gördüm. *(Təzadən kədərli bir görünüş alır)* Deyəsən, infarkt keçirirdi.

(Təccüblüdür, Nazir ağlayır) Enəndən sonra... Helikopterin qapısını açdı və... bizi... bir-bir çölə çıxartdı. Bircə "partlaya bilər" deyirdi. *(Artıq demək olar ki, göz yaşları sel kimi axmaqdadır)* Bizi xilas elədi... Sonra... *(Artıq təccüblənəsi heç nə qalmayıb, çünki Nazir həm ağlayır, həm də çırpınır)* Özü də əbədi həyatını qazandı, əbədi istirahətinə qovuşdu.

OPERATOR Hörmətli tamaşaçılar, hörmətli nazirimizi çox da pis vəziyyətə salmayaq. Çünki həqiqətən, özünü pis hiss edir. İşin pis tərəfi budur ki, bu dağın başında hər cür xəbərləşmə imkanlarından məhrum şəkildə xilas olunmağı gözləyirik... Saat 21-dir... Mən Zama Zinqo, KTL1. Himalay-Everest... *(Çəkilişi saxlayır)*

NAZİR Necə idim?

OPERATOR Ömrüm boyu çox nazir, hətta baş nazir görmüşəm... Amma and içirəm ki, sizin kimisini, yəni müvəffəqiyyətliyinizi görməmişəm, cənab Nazir.

NAZİR Təşəkkür edirəm! *(Müdür)* Sən nə deyirsən?

MÜDİR Cənab Nazir, çox təsirli idiniz. İnandırıcılığınız qüsursuz idi. Möhtəşəm idiniz!

OPERATOR Vallah, düz sözümdür, həqiqətən təccübləndim. O göz yaşı nə idi, sel kimi?!.. Bəs yaxşı, bu qədər tez necə ağlaya bilərsiniz?

NAZİR Bax, cavan oğlan, mən atamı maşın qəzasında itirmişəm. Yazıq kişinin üstündən yüksək sürətlə bir yük maşını keçmişdi. Üç hissə ayrılmışdı. Ağlamaq üçün o səhnəni fikirləşməyim kifayətdir. Yəni soğana filan ehtiyac yoxdur.

OPERATOR Mənim daha sözüm yoxdur. Cənab Nazir, siz dəhşət adamsınız. Sizə yalnız həsəd aparmaq olar... *(Müdürə)* Sizinlə də danışaq, cənab müdir. Gəlin əvvəlcə nə danışacağınızı müəyyənləşdirək.

NAZİR *(Operatorun yanına gəlir, sakitcə)* Bunları danışdırmağa nə ehtiyac var?! Bəs deyil?

OPERATOR Yüksək səviyyəli verliş olsun. Müxbirimizlə də danışacağıam, cənab Nazir.

NAZİR Özünlə də danış.

OPERATOR Müsahibə yayımlanmamışdan qabaq mənimlə və müxbirlə bölmədə danışacaqlar. *(Ciddi)* Siz hansısa tamaşada-filan oynamısınız? Yəni aktyorluqla bağlı bir təcrübəniz, cəhdiniz, təhsiliniz var?

NAZİR Yox, əşşi... Amma bu istedad məndə doğulandan var. Amma bax, şey yadımdan çıxdı... Atam bir teatrda həvəskar kimi iştirak edib. Yəqin ondan keçib.

OPERATOR Hə, bu, ola bilər... Amma bu, bir həqiqətdir ki, tayı-bərabəri olmayan bir istedad sahibsiniz...

NAZİR Lənətə gələsən! Çata bilmədik, buralarda qaldıq... Sən məni kaş zəlzələ bölgəsində görərdin...

OPERATOR Bilmək olmaz... Bir də gördüz, gəlib xilas elədilər bizi... Hələ gedə bilərik...

NAZİR İndi getsək, nə xeyri olacaq?! Bütün nazirlər ordadır...

Nazir Cangüdənlə birlikdə uzaqlaşır. Aydındır ki, tualet ehtiyacını həll edəcək.

OPERATOR Yaman tez-tez işəməyə gedir...

MÜDİR Şəkəri var.

OPERATOR Cənab müşavir, başlaya bilərik. *(Çəkilişə başlayır)* Cənab müşavir... Qısa şəkildə siz də danışarsınızmı? Hardan bildiniz ki, pilot ölüb?

MÜŞAVİR Əvvəlcə, mən pilotun narahat olduğunu başa düşdüm. Uçanda... Aranı qarışdırmamaq üçün heç kimə heç nə hiss elətdirmədim. Məcburi eniş edəndən sonra, pilotun bizi vertolyotdan sağ-salamat çıxartmağı və sonra ölməyi hər cür

təqdirdən dəyərlidir. Görünür, həqiqətən də pilotumuz çox dəyərlı adamdır. Allah rəhmət eləsin! Müxbir xanımın eniş vaxtı çaxnaşmadan sonra vertolyotun içində harasa çırpılmağı və yaralanmağı kədərimizi çoxaldan başqa bir səbəb oldu. Müxbir xanımın kürəyində - qabırğalarında sınıq ola bilər. Digər dostlarımıza da heç olmamağı bizi sevindirir. Hələ də burdayıq və ümidlə bizi tapmalarını gözləyirik.

OPERATOR Təşəkkür edirəm, cənab müşavir! İndi də Dənizçilik Nazirliyinin Xüsusi Qələm Müdiri ilə söhbət edək. Müdir bəy, buyurun.

MÜDİR Hörmətli Nazir və hörmətli Müşavir olanları xırdalıqları ilə danışdılar. Onlara əlavə olunası sözüüm yoxdur. Arzu edirəm ki, tez gəlib bizi xilas edəcəklər. Təşəkkür edirəm!

OPERATOR Təşəkkür edirəm, Müdir bəy! (*Çəkiliş edərək, Cangüdənə tərəf gedir. Çünki Cangüdən vertolyotun yanında, görünməyən Naziri gözləyir*) İndi də cənab Nazirin Cangüdəninin fikirlərini eşidək. Hörmətli cangüdən, bu məsələ ilə bağlı siz nə deyə bilərsiniz? Nə isə demək istəyirsiniz? Ailənə nə demək istəyirsən, de... Oldu?

CANGÜDƏN (*Utandır, çasır*) Çırpıldıq... Xilas olduq... Allah üzümüə güldü... Allah ailəmizə-uşağımıza bağışladı... (*"Hazır ol!" komandasındadır*) Ata, burda rahatıq. Ana, məndən nigaran olma. Əllərinizdən öpürəm. Həyat yoldaşıma salam göndərirəm. Uşaqlarımın gözlərindən öpürəm. Allahın köməyi ilə gözləyirik ki, bizi tapsınlar. Bütün qohumları, dost-tanışları salamlayıram, böyüklərin əllərindən, kiçiklərin gözlərindən öpürəm.

OPERATOR Oldu. (*Çəkilişi dayandırır*)

Nazir Cangüdənin axırncı cümlələrini eşidib.

NAZİR (*Operatora*) Bu, nə danışdı?!

OPERATOR Xaricə göndərilən Türk Birliyindən Vətənə mesajlar...

NAZİR Mən sənə dedim. Bunlar nəyə lazım idi?!

OPERATOR Rəngarəng olar. Həm də bunun yanında sizin dedikləriniz daha da yüksək qiymətləndirilər.

NAZİR Əhsən, başın işləyir.

OPERATOR Cənab Nazir, biz kameranın arxasında olanlar çox şeyi başa düşürük. Kimin qüsursuz, kimin fırldaqçı, kimin dürüst, kimin saxtakar... Kimin qorxaq igid olduğunu görəni kimi başa düşürük. Çünki onları kadrlara biz yerləşdiririk... *(Yerdəki şüşəni götürür, viskidən qədəhinə tökür)* Azca şey qalıb, bu da qurtarsın. *(Hamının qədəhini doldurub, viskinin axırına çıxır. Sonra boş şüşəni uzağa tullayır)*

Qaranlıq.

OPERATOR Ləzzətli gecədir...

NAZİR Elədir...

OPERATOR Ürəyimiz istəyən vaxt gedə biləcəyimiz vəziyyətdə olsaq, gecəmiz daha da gözəl olacaq...

Hamı susur.

OPERATOR Nə olub, gəmiləriniz batıb?

MÜDİR İndi uşaqlar yaman qorxub...

OPERATOR Hansı uşaqlar?

MÜDİR Mənim uşaqlarım.

NAZİR Bütün ölkə bizdən danışır.

OPERATOR Bəlkə, hələ də heç kimin xəbəri yoxdur.

NAZİR Yoxa çıxdığımızı çoxdan biliblər.

OPERATOR Bilinsəydi, ən azından axtarıqlarının şahidi olardıq. Bəlkə də, heç hiss eləmirlər də. Ya da səhər axtarmağa başlayacaqlar. Təhlükə nisbətən az olar.

MÜŞAVİR Heç nəyə çata bilməyəcəyik. *(Birdən)* Buralarda nə işimiz var idi?!

NAZİR *(Nəsə demək istəyir, demir)* Bəziləri hələ də söz soxurlar. Yenə əsəblərim korlanır.

MÜŞAVİR Biz uşağıq?! Hərhalda, bu, belə davam etməyəcək.

NAZİR *(Birbaşa Müşavirə)* Davam eləməyəcək! Çünki qayıdanda, səni vəzifədən azad edəcəyəm! Başa düşdün?! Səni vəzifədən azad edəcəyəm!

OPERATOR Xahiş edirəm, cənab Nazir... Bunları başqa vaxt danışarsınız. Bu gözəl gecənin qeyri-adi sükutuna qulaq asaq...

Hamı susur. Nazir hirsini çıxarda bilmədiyi üçün sıxıntılı görünür. Müşavir cavab verə bilməməyin aşağılanmağın əzabı içindədir. Amma, sanki, beynində qərarlar qəbul etməkdədir. Sükut bu dəfə daha uzun çəkir. Birdən uzaqlardan bir vertolyot səsi eşidilir.

NAZİR Aaa...

MÜDİR Bəli, cənab Nazir!

OPERATOR Deyəsən, tapdılar...

MÜŞAVİR *(Belə)* Bəlkə də, tapdılar...

OPERATOR Sakit olun!

Hamı səs-küy salmaqdan ehtiyat edərək, yavaş-yavaş ayağa qalxır. Helikopter səsi yaxınlaşır.

OPERATOR *(Uzaqları göstərir)* Baxın, gəlir! Baxın!

MÜDİR Odur!

OPERATOR Bax, bax...

CANGÜDƏN Ordadır...

NAZİR Qışqırın!.. Gəlin qışqıraq!..

CANGÜDƏN Eeeeeeyy!..

MÜDİR Buraaaaa!.. Bura!

CANGÜDƏN Eeeeeeyy!..

MÜŞAVİR (Belə) Bizi tapacaqlar!

Hamısı birlikdə qışqırmağa başlayırlar... Hayküyə hətta Müxbir də durub gəlir...

OPERATOR Bax, görürsən?!..

NAZİR Ordadır!

MÜDİR Bizi tapdılar!

CANGÜDƏN Gəl!.. Gəl də!..

Hamı həm qışqırır, həm də tullanıb-düşür. Cangüdən silahını çıxarır və atəş açır... Digərləri Cangüdənə mane olmağa çalışarkən...

P Ə R D Ə

İKİNCİ HİSSƏ

Müşavir, Müdir, Operator və Müxbir ocağın ətrafında iki ayrı dəstə kimi əyləşiblər. Cangüdən isə helikoptera (bəlkə də) söykənib, mürgüləyir...

- MÜŞAVİR *(Yazdığı ərizəni təzədən oxuyur. Çantaya qoyur. Cangüdəni göstərərək) Yatır.*
- MÜDİR Mənim də yuxum gəldi.
- MÜŞAVİR Üşüyəcək... Zəhmət olacaq, amma de ki, içəri keçsin.
- MÜDİR *(Yerindən durub, Cangüdənə tərəf gedərkən) Bəlkə də, deyib ki, çöldə gözlə.*
- OPERATOR Desə də deyər.
- MÜŞAVİR Ola bilər.
- MÜDİR Qalx, oğul, qalx...
- CANGÜDƏN *(Təəccüblü) Nə olub?.. Nəsə olub?*
- MÜDİR Yatırsan.
- CANGÜDƏN Başım düşüb...
- MÜDİR Keç içəridə yat.
- CANGÜDƏN Birdən əsəbləşsə?!
- MÜŞAVİR Üşüyəcəksən, di gir içəri... Mən də girəcəyəm, oğul... *(Müdirə) Sən də gələcəksən?*
- MÜDİR Burda qalası deyilik ki...
- MÜŞAVİR Siz necəsiniz, qızım?
- MÜXBİR Ağrım var. Dayanmadan göynəyir.

MÜŞAVİR Nə olsun ki, heç nə edə bilmirik. İstəyirsinizsə, siz də yatın.

OPERATOR Yuxu gəlməz... (*Əli ilə göy üzünü göstərir*) Burda qalmağımın xeyri ola bilər.

MÜŞAVİR Cavansınız, üşüməzsiz. Biz bir az yatmağa çalışaq. Gecəniz xeyrə!..

OPERATOR Gecəniz xeyrə!

MÜXBİR Gecəniz xeyrə!

CANGÜDƏN Gecəniz xeyrə, bacı!

MÜDİR Gecəniz xeyrə!

Üçü də yavaşca helikoptera keçirlər.

OPERATOR Bəxtimiz gətirib ki, içməyə bir şey var.

MÜXBİR Yaxşı təsir elədi. Elə bil, ağrılarım azaldı.

OPERATOR Bir qədər də istəyirsiniz?

MÜXBİR Bu gecə heç "yox" deyə bilmirəm.

Operator iki qədəhə də içki süzür.

OPERATOR Sənin sağlığına...

MÜXBİR Sağ ol!

OPERATOR Biz nə vaxt tanış olmuşduq?

MÜXBİR Bir ildir tanış olmuşuq... Siz televiziya işə başlayandan bir neçə gün sonra olmalıdır. Amma səni nə qədər vaxtdır tanıdığımı soruşursansa, hardasa beş il olar.

OPERATOR Bu, həqiqət ola bilməz.

- MÜXBİR Həqiqətdir.
- OPERATOR Harda?
- MÜXBİR Avtobusda.
- OPERATOR Necə yəni, avtobusda? Zarafat eləmirsən, elə deyil?! Danış da...
- MÜXBİR Mən o vaxtlar "Ədəbiyyat Dünyası"nda işləyirdim. Müsahibələrə avtobusla gedirdim. O gün yenə iş üçün gedirdim... Avtobus ağzına kimi dolu idi. Özün bilirsən ki, qadın sərnəşinləri bəzi kişilər narahat edirlər.
- OPERATOR Ümid edirəm, o, mən olmamışam.
- MÜXBİR Arxamda bir heyvan var idi. Mən çalışırdım ki, özümü pəncərə tərəfə verim. Birdən çiynimdən tutdun və "belə keçin" dedin. Sonra qollarını açıb, iki tərəfdən tutub, məni qollarının arasına aldı... Düşəndə, təşəkkür edəndə, üzünün xəfifcə qızardığı indiki kimi yadımdadır.
- OPERATOR (*Təəccüblü*) Ola bilməz!
- MÜXBİR Həqiqətən olub. Amma məsələnin yaxşı tərəfi, o cür təhlükəli basabasda sahib çıxılmaqdır. Başa sala bilirəm?
- OPERATOR Başa düşürəm.
- MÜXBİR Kürəyim yaman ağrıyır.
- OPERATOR Amma pis ola bilirəm.

Bir müddət susurlar.

- MÜXBİR Anamın qolları, ayaqları revmatizm idi. Həkim kurort müalicəsi yazmışdı. Bir yerdə getdik. Səhər, axşam bir adamın yerləşə biləcəyi ölçüdə olan dik vannalara girirdi. Vannalar qapqaynar su ilə dolu idi. Əlini vursan, dərhal geri çəkərsən. Bir gün məni də zorla bir vannaya soxdular. İnanmazdım ki, dözə biləm, amma dayana bildim...

Hərəkətsiz dayanmağım istiliyi hiss etməməyimi təmin edirdi. İndi də eynilə o cürdür. Hərəkət eləməsəm, ağrımır.

OPERATOR Sən də hərəkət eləmə.

MÜXBİR Dərindən nəfəs almaq da ağrı verir.

OPERATOR Nəfəs alma deyə bilmərəm... *(Susurlar)* Çərəz istəyirsən? *(Qabı xeyli uzadır. Qız qabdan yavaşca götürür, diqqətlə yeyir)*

MÜXBİR Ulduzlar gör necə yaxındadır...

OPERATOR Allaha olduqca yaxınıq. Bir az da cəhd eləsəydik, hansısa ulduza düşə bilərdik.

MÜXBİR Dayan! Sakit!..

Uzaqlardan keçən bir təyyarə səsi...

OPERATOR Axı təyyarə səsidir.

MÜXBİR Olsun.

OPERATOR Mənə elə gəlir ki, axtarışı təyyarə ilə aparmazlar. Neçə ildir bir yerdə idiniz?

MÜXBİR Beş il tamam olmuşdu. Təəccüblənmədin...

OPERATOR İş yerindəki yoldaşlardan soruşmuşdum. Demişdilər ki, uzun müddətdir bir yerdəsiniz. Bu sevgilinlə olan əhvalatını danış da... Bir etirazın yoxdursa, narahat olmazsansa, danış.

MÜXBİR Narahat olası bir şey yoxdur. Çünki bitib. Həm də illər sonra tanış olduğumuz gün münasibətimizə son qoyduq... Təsadüf idi, amma elə oldu da...

OPERATOR Niyə bitdi?

MÜXBİR Çünki məmə xəyanət elədi.

OPERATOR Səbəb bu idi?

- MÜXBİR Hər şeyi qəbul eləmişdim. Məsələn, evli idi... Məndən yaşca çox böyük idi. Amma xəyanəti qətiyyən bağışlaya bilmərəm.
- OPERATOR Bilirsən, Napoleon nə deyib?! (*Təqlid edir – əlini Napoleon kimi köksünə salır. Diz üstə qalxır*) Kişilər... Kişilər... Bacarıqsız kişilər... Eyni qadınla yatın. Axırda cinsi zəifliklə üzləşəcəksiniz.
- MÜXBİR Güləsi halım yoxdur.
- OPERATOR Onda ağla. Qızım, qızım. Bir çox kişi bunu edir... Hələ təxəyyülü inkişaf eləmiş kişilər üçün bu iş çox asandır. Kaş ki, görməməzliyə vurardın.
- MÜXBİR Görməməzliyə vura bilməzdim. Çünki... Başqa şeylər də var idi. Məni atıb evinə getməyinə dözə bilmirdim.
- OPERATOR Onda pərişan olmağına ehtiyac yoxdur. Əgər bir şey alınmayıbsa, onun üçün pis olmağa dəyməz, çünki həmişə oxşarını tapmaq mümkündür. Sənə bir söz deyim? O, sənə xəyanət-məyanət eləməyib.
- MÜXBİR Eləyib.
- OPERATOR Bunu çox yaxşı bilirsən. Bu ayrılığın səbəbi onun evliliyini də davam etdirməsi idi. Dost olacağıqsa, bir-birimizə hər şeyi deməliyik... (*Gülür*) Nə dediyimi eşitdin? Əgər dost olacağıqsa, deməli, beləliklə, gizli bir hədəfim aşkar olundu. (*Birdən ciddiləşir*) Xahiş edirəm, həyatı çox da ciddi qəbul eləmə. Əgər insan xoşbəxtdirsə, bütün şərtlər altında bu münasibəti davam etdirə bilməlidir...
- MÜXBİR Bütün şərtlərdə?
- OPERATOR Əlbəttə, bütün şərtlərdə. Amma davam eləmirsə də, davam eləməyəcək, neyləmək olar?! Mən üç illik evliliyimə son qoydum. Çünki heç bir həyəcanı qalmamışdı. Adam özündən belə ayrılanda, pis olur. Amma nəticədə həyat davam edir. Davam etməlidir də...

MÜXBİR (Qulaq asır) Səs gəlir?

OPERATOR (Müxbirə fərqli nəzərlərlə baxır) Nə bürcüsən?

MÜXBİR Mən?

OPERATOR Burda başqa kimsə var?

MÜXBİR Şir.

Operator gülür.

MÜXBİR Niyə gülürsən?

OPERATOR Heç, ağıma bir şey gəlib.

MÜXBİR De görək.

OPERATOR Qeyri-etik şeydir. İstəyirsən, deyim.

MÜXBİR Yox, yox!

OPERATOR Bir halda ki, bu qədər israr edirsən, deyim.

MÜXBİR (Əli ilə qulaqlarını tutur. Amma qolunu qaldırmağı yaraya təsir elədiyi üçün ağrıdığına görə üzünü turşudur) Sınıq yoxdur, elə deyil?

OPERATOR Hesab eləmirəm. Sınıq olsaydı, göynərtin buraları götürmüşdü. Hətta axtarış komandaları bunu siqnal kimi qəbul edib, bizi tapdılar...

Helikopterdən əvvəlcə Müşavir, arxasınca da əlində siqnalizasiya cihazı ilə Müdir düşür...

OPERATOR Cənab Müşavir, deyəsən, yata bilməmişiniz.

MÜŞAVİR Yuxum gəlmir.

MÜDİR Baxın, bu, fərqli bir şeydir. Təlsiz desəz, təlsiz deyil.

OPERATOR Müdirim, verin baxım.

*Müdir siqnalizasiya cihazını Operatora verir.
Operator yoxlayır.*

OPERATOR Bunu hardan tapdınız?

MÜDİR Düz qabaqdan. Elə bil ki, xüsusi yeri var idi. Düzdür, bir az qorxdum, amma yenə də götürdüm.

OPERATOR Deyəsən, siqnal alətidir.

MÜŞAVİR Ümid edirəm ki, elədir. Amma yenə də ehtiyatlı olaq.

MÜXBİR Tutacağı da var.

OPERATOR Gəlsənə, bu tutacağı basanda, vertolyot havaya qalxsın. Məncə, cənab Müşavir istəyər.

MÜŞAVİR Yox, əşşi, o qədər də yox...

OPERATOR *(Tutacağı basır)* Paart!

*Qırmızı bir işıq yanıb-sönməyə başlayır.
Digərləri qorxmurlar.*

OPERATOR Bu qədər də ağ oldu, hə?!

MÜDİR Bir az.

OPERATOR Yüz faiz siqnal verir.

MÜDİR Yaxşı, siqnaldırsa, niyə səsini eşitmirik?

OPERATOR *(Siqnalizasiya cihazına)* Səs ver də, səs ver!.. Səəəəəss! *(Tutacağı qaldırır. Cihaz yenə əvvəlki vəziyyətinə qayıdır, yəni işıq sönmür)*

MÜŞAVİR Nəyi sınaqdan keçirirdiniz?

OPERATOR Nəyi sınaqdan keçirdiyimi bilmirəm. Amma bunu yenə basaq. Əgər siqnal versə, bəxtimiz gətirdi.

MÜDİR Bəs verməsə?

OPERATOR Universitetdə oxuyanda, bir qrup yoldaşım var idi. Allaha və dinə inanmırdı. Amma bütün dini qaydalara əməl edirdi. Bunun səbəbini soruşanda, belə demişdi: *(Yamsılayır)* “Əgər o biri dünya varsa, qaydalara əməl elədiyimə görə, məni cənnətə göndərəcəklər. Cənnət yoxdursa da heç nə itirməyəcəyəm”. Biz indi bu tutacağı aşağı salaq. *(Tutacağı aşağı salır. Qırmızı işıq yanıb-sönməyə başlayır)* Əgər siqnal gedirsə, gəlib bizi xilas edəcəklər.

MÜDİR Bəs siqnal getmirsə?

OPERATOR Getmirsə, bizi tapa bilməzlər... Beləliklə, bu səhər çox güman ki, Naziri və cangüdənini kəsib yeyəcəyik.

Müxbir və Müdir gülürlər.

OPERATOR Siz niyə gülmürsünüz, cənab Müşavir?

MÜŞAVİR Mən gecələr elə də gülən deyiləm, cavan oğlan.

Müşavir və Müdir də oturur. Hamısının gözü cihazdadır. Birdən helikopterin işıqlandırma farası yanır. Bizimkilər yığışırlar. Cangüdən helikopterdən çıxıb gəlir.

CANGÜDƏN Cənab nazir oyandı.

OPERATOR Bilinir.

MÜŞAVİR Mümkün olsa, günəşi də tərəliyə gətirər.

CANGÜDƏN Gələcək.

MÜŞAVİR Gəlir-gəlsin də, neyləyək?!

MÜDİR *(Qalxır)* Siz də qalxın, cənab Müşavir. Yenə də qanqaraçılıq yaradar.

MÜŞAVİR *(Bəzi şeyləri gözə alıb)* Bilmirəm ki, gələcək, ya yox.

OPERATOR *(Məzələnir)* Özünüzü yatmış kimi göstərin.

MÜŞAVİR İnanın ki, dayana bilmirəm.

OPERATOR İşiniz çətindir.

Nazir helikopterdən çıxır. Cangüdən onsuz da ayaq üstədir. Müdir də qalxır. Müşavir özünü yatırmış kimi göstərir.

MÜDİR Cənab Nazir, yata bildiniz?

NAZİR Çox girib-çıxırsınız.

MÜDİR Yata bilmədim, cənab Nazir. Sizi narahat eləməmək üçün çıxdıq.

OPERATOR *(Oturduğu yerdən)* Növbədəyik, cənab Nazir. *(Saata baxır)* Gecənin yarısı oldu. Amma gəlib-gedən yoxdur.

Nazir, Müşavirin yatırmış kimi etdiyinin fərqi vardır. Əsəbiləşir, amma bildirməməyə çalışır.

NAZİR Vəziyyətin necədir?

MÜXBİR Hərəkət eləməsəm, pis deyil.

NAZİR Onda tərpənmə.

MÜXBİR Elə eləyirəm.

NAZİR *(Müşaviri nəzərdə tutaraq)* Beş dəqiqə deyil yanımdan getdiyi. Nə vaxt təzədən yuxuya getdi?

MÜŞAVİR Yatmıram, cənab Nazir.

NAZİR Əgər yatsaydın, indi içəridə olacaqdın. Mənə xəbər verib, çölə çıxdın. Gözlərin niyə qapalıydı?

MÜŞAVİR Gözlərimi istirahət etdirirəm.

NAZİR O da yaxşıdır. (*Özünü saxlaya bilmir*) Mənə hörmətlə yanaşmırsan. Axır vaxtlar xeyli dəyişmişən.

MÜŞAVİR Mən sizə heç vaxt hörmətsizlik eləməmişəm, eləmərəm də.

NAZİR Axı ayağa qalxmadın.

MÜŞAVİR Gecənin yarısı olub. Dağın başındayıq. Ötüb-keçib ayağa durmaqla, sizinlə nəzakətlə rəftar eləmiş olacağam?

NAZİR Onu istəmirəm. Amma heç olmasa, özünü sahmana sala bilərsən.

OPERATOR Cənab Nazir, bu məsələni biz olmayanda...

NAZİR Sizin olub-olmamağınızın heç bir fərqi yoxdur. Hətta burda olmağınız daha yaxşı haldır. Bu, mənim yanımda işləyən adamdır. Naziri gəlir... Heç olmasa, bir az ayaqlarını yığsa, pis olar?

MÜŞAVİR Gəldiyinizi görmədim. Görsəydim, yığışdırardım.

NAZİR (*Cangüdənə*) Buna deməmişən?

CANGÜDƏN (*Bir az gözləyir*) Demişəm, cənab Nazir.

NAZİR Yalan deyirsən.

MÜŞAVİR Qan-qaraçılıq olmasın deyə dedim.

NAZİR Olsun, olsun. Qan-qaraçılıq olsun.

MÜŞAVİR Cənab Nazir... Baxın, başqaları da var. Yəni bunlara ehtiyac yoxdur.

NAZİR Mənə qarşı hörmətsizlik edirsən, sonra da deyirsən ki, qan-qaraçılıq olmasın.

MÜŞAVİR Bunları sonra danışarıq, cənab Nazir.

NAZİR Mənə cavab vermirsən.

MÜŞAVİR *(Hirslənir)* Siz hörmət edilməyə layiq rəftar eləmirsiniz...

NAZİR Doğrudan?

MÜŞAVİR Bəli, doğrudan.

*Müdür Müşavirə him-cimlə "sakit olmağını" bildirir.
Lakin bu xəbərdarlığı Nazir görür.*

NAZİR Sən qarışma!

MÜDİR Qarışmıram, cənab Nazir.

NAZİR Onda niyə elə him-cim edirsən?

MÜDİR Deyirəm ki, sussun, cənab Nazir.

NAZİR Susmasa, nə olacaq? Üç aydır mənə qan uddurur. Verdiyim təlimatların əksəriyyətini yerinə yetirmir! Mane olur! Yerinə yetirilməsin deyə, haralardansa, qanuni maneələr çıxarır. Yəni, nəticədə, mənim dediklərimi yerinə yetirmir.

MÜŞAVİR Haqsızlıq edirsiniz, cənab Nazir.

NAZİR Elə bil ki, mən müşavirəm, o nazir!

MÜŞAVİR Mən sizə heç bir məsələdə mane olmuram. Sadəcə olaraq, xəta etməyinizin qarşısını almağa çalışıram.

NAZİR Mən xəta eləmərəm.

MÜŞAVİR Bəli, siz səhv eləməzsiz, çünki siz səhvi mənə elətdirmək istəyirsiniz. Hər şey mənim başımda çatlayır.

NAZİR Dayan görək... Sənin ürəyin dolu imiş. Ona görə o iyirmi beş təzə məzunun işə qəbul olmağını hələ də təmin eləməmişən?

MÜŞAVİR Onların qeydiyyatları hələ tamamlanmayıb. Tamamlansa, işə götürüləcəklər.

NAZİR Bax, yenə də yalan deyirsən. Özün demədin ki, bu iyirmi beş nəfəri götürməyək?! Demədin ki, bunlar sabah artıq kadr olub, üstümüzdə qalacaqlar?! De də!..

MÜŞAVİR Bəli!

NAZİR Mən sənə nə dedim?

MÜŞAVİR Bunları işə götürmək məcburiyyətində olduğumuzu.

NAZİR Hamısını demirsən. Sonra?

MÜŞAVİR Xatırlamıram.

NAZİR Demədim ki, partiyadan istəyirlər? Demədim ki, bölgənin rəhbəri istəyir? (*Səsini getdikcə qaldırır*) Demədim ki, baş nazirin tapşırığıdır?!

MÜŞAVİR Axı proseslər...

NAZİR Əl çək proseslərdən! Lazım gəlsə, proseslər bir həftəyə yekunlaşar. Sən məni malalamağa çalışırsan! Yubadıb, işi görməyəcəksən! Yaxşı, bundan sənənin qazancın nə olacaq? Yoxsa, əlimizdə olan heyətə başqalarını gətirmək istəyirsən? Bu iş mənim nəzarətimdə olduğuna görə, başqa mənfəət əldə edə bilməyəcəyini yəqin eləmişən?

MÜŞAVİR Mən bu günə qədər mənfəətimi fikirləşsəydim, mülklərim, obyektlərim olardı. Mən vicdanlı adamam!

NAZİR Sən bacarıqsızlığını vicdanla ört-basdır eləməyə çalışan bir bürokratsan, vəssalam! Əgər bacarıqlı olsaydın, fərdi sahibkarlar səni göydə qapardılar. Sən kürəyini dövlətə söykəyən, ondan da pisi, hələ işləri mümkünsüzlüyə aparmağı prinsipinə çevirmiş bacarıqsız bir adamsan. Eynən başqaları kimi. Dünyanın dəyişdiyinin fərqlində deyilsiniz. Masalarınızı qucaqlamısınız, inkişafa mane olmaq üçün

əlinizdən gələni edirsiniz. Çünki bilirsiniz ki, bu inkişafa mane olmasanız, özünüz yox olacaqsınız.

MÜŞAVİR

Bunların nə əlaqəsi var?

NAZİR

Bütün bürokratlardan zəhləm gedir!

MÜŞAVİR

Ta bəsdir! (*Çantadan çıxartdığı ərizəni Müdirə verir*)

NAZİR

Ver onu mənə, baxım. (*Müdirin uzatdığı ərizəni götürür. Bəzi sözləri oxuyur, bəzilərini mızıldanır*) Nazirliyə... bir illik məzuniyyətimin... verilib... məzuniyyətdən qayıdanda... təqaüd məsələmin... hörmətlə... ərz və xahiş... Bunu nə vaxt yazmışsan?

MÜŞAVİR

Nə vaxt yazdığım çox vacibdir?

NAZİR

Bəli, çox vacibdir.

MÜŞAVİR

Siz helikopterə gedəndə yazmışam. Çünki daha dözə bilmirəm. Təkcə mənə yox, bir çox işçinizə də eyni şeyləri edirsiniz.

NAZİR

Bu ərizəni "səni vəzifədən azad edəcəyəm" deməmişdən qabaq yazsaydın, düzü, bir mənası olardı. Hə, bax, o da məlum oldu ki, heç məzuniyyətə çıxmamısan. (*Ələ salır*) Sən iki ildir məzuniyyətə çıxmırsan... Bu yoldaşlar da elə biləcəklər ki, vəzifəni sevdiyin üçün məzuniyyətə çıxmamısan. Halbuki, qətiyyənlə belə deyil. De də niyə məzuniyyətə çıxmamısan?!

MÜŞAVİR

İki ildir siz məndən soruşmusunuz ki, məzuniyyətə nə vaxt çıxacaqsınız? Soruşmamısınız.

NAZİR

Soruşsaydım, çıxacaqdın?

MÜŞAVİR

Çıxmamış olardım?!

NAZİR

Çıxmazdın! Çünki sən müşavirsən! Niyə məzuniyyətə çıxmazdın? Çünki kreslonu boş qoymaq olmaz. Siz bürokratlar bunu çox yaxşı bilirsiniz. Bir yerdə boşluq varsa,

o saat doldurulur. (*Əməlli-başlı təhqir edir*) Bir də ki, bu bürokratlar onlar olmasa, işlər qaydasında getməz – həqiqətini başa düşməyimizə mane olmaq üçün məzuniyyətə çıxmazlar... Məzuniyyətini təsdiqləməyəcəm. Bilirsən, niyə? Çünki səni vəzifədən mən azad edəcəyəm. Dərhal, gedən kimi. Bax, ondan sonra icazə istəyinə təzə təyin olunduğun işində ayrıca baxarıq.

MÜŞAVİR

Bir müşavirin vəzifədən bir günün içində azad olunmasının mümkün olmadığından belə, xəbəriniz yoxdur. Daha bunlardan danışaq. İclas keçiririk. İclasımız yekunlaşmaq üzrədir. Zəlzələ xəbərini alırıq. Sürücünüzdən nə qədər müddətə gedə biləcəyimizi soruşursunuz. Deyir “üç saata”. Hesablayırsınız. Üç saat get, ən azı bir-iki saat orda dayan, sonra hələ bunun qayıtmağı da var. Bəs paytaxta çatmaq? Hardan baxsaz, keçiriləcək icalasa çətin ki, çatırıq. Hələ üstəlik, yorğunluq da bir tərəfdən... Belə demədiniz?

NAZİR

Hə, eynilə belə oldu. Nə olsun?!

MÜŞAVİR

Amma bu qərara gəlməyinizdəki ən vacib amil əlaqədar nazirlərin paytaxtdan zəlzələ bölgəsinə getdiklərini öyrəməyiniz idi. Çünki digər nazirlər sizdən xeyli əvvəl hadisə yerində olacaqlar. Böyük ehtimal, media nümayəndələri ilə bir yerdə gələcəklər. Belə olan halda, sizə xeyri yoxdur... Getməsəniz də olar. Amma nə baş verir? (*Operator və Müxbirə*) Sizin bir helikopterlə hadisə yerinə göndiriləcəyiniz xəbəri gəlir. Artıq heç bir maneə yoxdur. Cənab Nazir, dərhal getməyə qərar verir. Çünki digər Nazirlərdən çox-çox qabaq hadisə yerinə gələn ilk məsul şəxs olaraq, televizorlarda, radiolarda, qəzetlərdə nümayiş olunacaq. Amma helikopterin ehtiyat pilotu yoxdur. Gələcək, amma nə vaxt gələcəyi məlum deyil. Bir az əvvəl sizinlə danışanda, dediyi kimi, narahatlığı, həyəcanı torpağın altında qalan insanlara görə deyil. Ehtiyat pilotu gözləmədən, yola çıxılacaq. Yoxsa, əbəsdir. Bircə hədəfiniz var, o da şou göstərməkdir, cənab Nazir...

MÜDİR

(*Yavaşca*) Nə olar, daha susun...

MÜŞAVİR Hamımızın həyatını təhlükəyə ataraq, helikopteri havaya qaldırırsınız. Bu dağa çırpılıriq. Pilotumuz ölüb. Müxbir yaralıdır. Bizə isə nə olacağı məlum deyil...

NAZİR Bitirdin?

MÜŞAVİR Bitirmədim. (*Reaksiyasından ləzzət alaraq*) Siz... Cənab Nazir... Həyatım boyu gördüyüm ən eqoist adamsınız... Bəli, ən eqoist!..

Təəccüb... Müdir müxtəlif mimikalarla Müşavirə sussun deyə işarə edir... Nazir bir anlıq həqiqətən də təəccüb qalır... Açığı, belə bir yanaşmanı gözləmirdi...

NAZİR (*Hirsləndiyini bildirməməyə səy göstərərək*) Mənə eqoist dediniz, hə?!..

MÜŞAVİR Hə!..

Cangüdənin uzun müddətdir özünə hakim olmağa çalışsa da sonuncu cümlədən sonra Müşavirə doğru gedir. Böyük ehtimal, yumruqlayıb, Müşaviri susduracaq... Operator Cangüdəni seyr edir, qabağına keçir. Cangüdənin keçmək üçün yer tapa bilmir. Nazir Cangüdənin özünü ələ almağını işarə edəndə, Müxbir də Cangüdənin qolundan tutub, kənara çəkir. Bir müddət susurlar. Cangüdənin də gərginləşir, Operator da, Müxbir də.

NAZİR (*Qəti ifadə ilə*) Bu məsələyə heç kim qarışmasın! (*Nazir bir-bir digərlərinin üzünə baxır. Hamıdan qarışmayacaqları ilə bağlı razılıq alır. Cangüdəninə*) Hələ sən, heç qarışma. (*Ortaliğa*) Belə görürəm ki, bir açıqlama etməliyəm... Baxın, mən bu ölkənin naziriyəm... Nazir olmaqdan başqa, həm də millət vəkiliyəm. Yəni siyasətçiyəm... Elədir?

MÜDİR Bəli, cənab Nazir.

OPERATOR Elədir.

- MÜXBİR Bəli.
- NAZİR Elə deyil, hörmətli müşavir?
- MÜŞAVİR *(Əsəbililiyini ballı etməməyə çalışaraq)* Aramızda buna şübhəsi olan yoxdur...
- NAZİR Biz bir dövr üçün seçilirik. Seçilmək üçün külli miqdarda pullar xərcləyirik... Bacarıqsız bürokratin ağına gəlməyəcək qədər çox pul. Siyasət bir investisiyadır. Məqsədiniz xidmətdirsə, bu investisiyanı qoymaq məcburiyyətindəyik. Məqsədiniz təzədən seçilməkdirsə, gündəmdə qalmaq bacarmaq əsas hədəfiniz olmalıdır... Bunu bacara bilməsəniz, yox olub gedərsiniz... Mənə aranızda Milli Məclisdəki millət vəkillərindən on beşinin adını bir nəfəsdə saya bilən bir nəfər var? Deyin, var?!
- MÜDİR Mən saya bilmərəm, cənab Nazir.
- NAZİR Ya da aranızda Baş Nazir başda olmaqla, Nazirlər Kabinetinin bütün Nazirlərini əskiksiz saya bilən bir nəfər var? Yooox... Yooox... Özünüzdə bir qəbahət axtarmayın... Nazir olmağıma baxmayın, bunu heç mən də saya bilmərəm. Çünki onların çoxu o qədər yararsızdırlar ki... Amma bəzi nazirlərin adlarını dərhal çəkə bilərsiniz... Heç bunun səbəbini fikirləşmişiniz? Halbuki, cavabı heç də çətin olmayan sualdır... Çünki elədikləri işləri danışanlar, mətbuatda yer almağı bacaranlar, adlarını xalqın beyninə həkk edənlər rahatlıqla bunu təmin edə bilirlər. Mərd olanlar, qaçanlar, mücadilə aparanlar, işləyənlər, xidmət göstərəndə, tərləyənlər... Amma yalnız göstərdikləri xidmətləri deməyi bacararaq, gündəmdə qalmağı bacaranlar nəticə əldə edə bilirlər... Yəni təzədən seçilə bilirlər... Siyasəti mücadilə aparmaq naminə seçmişənsə, gündəmdə qalmalısan... Bunun başqa yolu yoxdur...
- MÜŞAVİR Eləysə, bu qəza Allahın sizə töhfəsidir, cənab Nazir...
- NAZİR Başa düşmədim...

MÜŞAVİR Hələ bu çəkilişlər efirə getsin, onda şöhrətiniz birə-on artacaq... Beləliklə, gələcəkdəki seçkilər üçün də zəmanətiniz olar...

NAZİR Hə... Hə... Neqativ bir vəziyyət mənim üçün töhfəyə çevrildi... Təkcə mənim üçün töhfəyə çevrildi?! Bəs siz? Bu xalq hansı Xüsusi Qələm Müdirinin adı bilir? Bəs bu cangüdəni baş nazirin cangüdənləri belə, qısqanmayacaqlar?! Hansı operatora bu günə kimi belə bir xəbər çəkmək qismət oldu?! Bizim gözəl müxbirimizin Yaralanmağı məşhurlaşmağına təkan verməyəcək?! Mənə indi, fikirləşmədən hansısa bir nazirimizin müşavirinin adını deyə bilən bir adam var burda? (*Müşavirə*) Sualım sənə deyil, cənab müşavir. Çünki sən təsadüfi müşavirsən, təbii ki, digərlərindən bir neçəsinin adını çəkə bilərsən... Amma indi elə olacaq? Mənim müşavirim adını bütün ölkə eşidəcək... Məşhurluq nə gözəl şeydir... Nə gözəl şeydir xalqın cazibə mərkəzi ola bilmək?!

MÜŞAVİR Həyatımızı təhlükəyə atmaq bahasına, hə?!

NAZİR Niyə də olmasın?! Onsuz da həyat dediyimiz təhlükəli oyun deyilmədi?! Nə qədər təhlükələrlə əhatə olunduğumuzu görmürsünüz? Kimin zəmanəti var? Aramızda küçədə gəzəndə, hansısa bir binanın neçəncisə mərtəbəsindən bir dibçəyin başımıza düşüb, bizi o bir dünyaya göndərməyəcəyindən kim əmindir? Ya da əyləci işləməyən bir yük maşınının bizi basıb keçməyəcəyinə kim zəmanət verə bilər? Hörmətli müşavir, inanılmaz təhlükələrlə dolu olan bu həyat bir yarışdır... Mərkəzində böyük bir tort olan dünya... Bu tortdan götürmək istəyən adam işini layiqincə görmək, dayanmamaq, zamanı və imkanları ən yaxşı şəkildə qiymətləndirmək məcburiyyətindədir.

OPERATOR Cənab nazir, fikirləriniz bu sistem üçün uyğundur...

NAZİR Düzdür... Və biz bu sistemin içində yaşayırıq... Həm də dünyamızda başqa bir sistem də qalmayıb... Bəlkə, var, deyin?!

OPERATOR Başqa sistemlərin çökməyi bu sistemin düz olmağı demək deyil...

NAZİR Məgər, mən sizə dedim ki, bu sistem düzdür?! Təkcə bunun içində yaşadığımız bir həqiqət olduğunu dedim... Bir də ki, çökən sistemlər düz olsa, heç çökərdi? Yaşadığımız real dünya budur!

OPERATOR Real yox, qoyulan... Məcburən təsdiq edilən... İnsan həyatından daha dəyərli nə ola bilər? Siz seçiləsiniz deyər, mən pilotun ölməyini, dostumuzun yaralanmağını qəbul edə bilmərəm... Bəlkə də, pilot kimi biz də ölərdik...

NAZİR Amma ölmədik, yaşayırıq... Necə də gözəldir, nəfəs alırıq, mübahisə edirik. Bəlkə, əvvəlcə bir az tələsmiş ola bilərəm... Bunu qəbul edirəm... Amma mən başqa şey demək istəyirəm. Bundan sonra siz də məşhurluğun nemətlərindən faydalanacaqsınız...

MÜŞAVİR Açıq, məşhur olmağın mənə nə xeyir verəcəyini tapmaqda çətinlik çəkəcək.

NAZİR Baxaq görək, hamımıza hansı xeyri olacaq... *(Cangüdənə)* Məsələn, sən... Heç məşhur bir cangüdən olmağın nə kimi müsbət cəhətləri olduğunu hesablamısan? Baş Nazirə cangüdən lazım olsa, birinci yada düşən adam sən olacaqsan, heç bunu fikirləşmişən?

CANGÜDƏN Mən sizdən ayrılmaram, cənab Nazir. Hörmətli prezidentimiz də istəsə, sizin yanınızdan ayrılmaram.

NAZİR Halal olsun!

CANGÜDƏN Axıra kimi bir yerdəyik, cənab Nazir. Öl deyir, ölüm, cənab Nazir...

NAZİR Bir də lahmacun yemək olmaz!.. Başa düşdün?

CANGÜDƏN Başa düşdüm, cənab Nazir.

NAZİR (Özünü kövrəlmiş kimi göstərir) Budur, sədaqətin, fədakarlığın həqiqi nümayəndəsi... Nə isə... Söhbətimizi qaldığımız yerdən davam edək... Bəs, sənin üçün nələr ola bilər, cənab müdir? Heç fikirləşmişən?

MÜDİR Fikirləşməmişəm, cənab Nazir.

NAZİR Fikirləş, bir az fikirləş...

MÜDİR Ən yaxşısını siz fikirləşirsiniz, cənab Nazir.

NAZİR (Özünü hirslənmiş kimi göstərir) Əşşi, belə deyə-deyə bütün işləri mənə gördürürsünüz... Katibələrin bir saatlıq icazə kağızlarını belə, mənə qarşıma gətirir... Əşşi, özün qərar ver! Uzağı, bir saatlıq icazədir. Onda nə baş verir? Xırda detalları fikirləşməkdən ölkənin daha böyük problemləri ilə məşğul olmağa fürsətim olmur... Cavan oğlan, mənim nələr çəkdiyimi bilə bilməzsən... Hələ elə bir mətbuat katibim var ki... Gözlərdən iraq... Dünyanın pulunu veririk... Amma neyləyir?! Yazacağı informasiya bülletenlərini də məndən soruşur... Mən məsləhətçiyəm, ya nazir?! Qayıdanda, bunları bir də nəzərdən keçirib, nə lazımdırsa, edəcəyəm... Nə isə, söhbəti yayındırmayaq... Bax, icazə vərəqələrini belə, mənimlə məsləhətləşən belə bir xüsusi qələm müdiri də əlimizdən çıxacaq... Bilmək olmaz, bəlkə də, səni nazirliklərin birinə ümumi müdir belə qoyarlar... O ki qaldı sənə, cavan oğlan... Sən və bu gözəl müxbir qızımız... Xəbər yayımlanandan sonra, nələ olacağını o qədər aydın görürəm ki... Yüz faiz, prodüser olacaqsınız... Böyük ehtimal, rəhbərliyiniz altına operatorlar və müxbirlər veriləcək. Çoxheyətli komanda ilə qeyri-adi, heyrətamiz proqramlar təşkil edəcəksiniz...

OPERATOR Bizim televiziya prodüser olmaq çox çətindir, cənab Nazir.

NAZİR Onda siz də başqa kanala keçərsiniz... Özü də külli miqdarda pul müqabilində...

Müşavir əli ilə narazılığını bildirir, lakin Nazir bunu görür.

NAZİR *(Əsəbləşir)* O ki qaldı aranızdakı heç bir şey olmayacaq adama... Onu hamınız tanıyırsınız. Həmin adamın tez-tez keçiriləsi iclası səbəb göstərməyinə aldanmayın... Reaksiyasının əsl səbəbi qızının mükafatlandırma mərasiminə gedə bilməməkdən qaynaqlanır...Yoxsa, dövlətin maraqları filan, hamısı boş şeylərdir... Hamısı yalandır, yalan... Bir sözlə, sözün əsil mənasında, saxtakarlıqdır!..

MÜŞAVİR Daha sizə qulaq asmaq istəmirəm. Çünki özünüzü haqlı göstərmək üçün hər yola əl atırsınız. İşin pis tərəfi odur ki, elədiyiniz hər səhv hərəkətə bir don geyindirə bilərsiniz... *(Olduqca qərarlı və sakit)* Siz... Yox, yox, "siz" yox, sən... Sən bir şarlatansan!

NAZİR Bu hürən kimdir?

MÜŞAVİR Ayıb olsun sənə!

NAZİR Belələrini zəhərləmək lazımdır!

Nazir hiss elətdirmədən, Cangüdənə işarə edir. Cangüdən sürətlə Müşavirin üzərinə gedir, şiddətli bir şillə vurur. Müşavir yerə yıxılanda, Operator sürətlə yanına gəlir və Müşavirin üstünə gedən Cangüdənin əllərindən yapışır. Cangüdən xeyli güc gəlir, lakin əllərini Operatorun əllərindən xilas edə bilmir.

MÜXBİR *(Operatora bir şey olmağından qorxaraq, Nazirə yönəlir)* Deyin, ayrılınsınlar... Xahiş edirəm!.. Xahiş edirəm!

Operator bütün gücündən istifadə edərək, Cangüdəni qarşıya doğru itələyir. Cangüdən yerə yıxılan kimi qoltuğunun altından silahını çıxarır. Operator təəccüblüdür.

OPERATOR Eləmə!

MÜŞAVİR Dayan!

MÜXBİR Xahiş edirəm!

NAZİR Qətiyyən! Qətiyyən!

MÜDİR Uşaqlarını fikirləş!

Cangüdən elədiyi işi dərk edir, silahını aşağı salır... Nazir yanına gəlir.

NAZİR Heç sənə yaraşdı?!

CANGÜDƏN *(Nazirin əlini öpür)* Mən...

NAZİR Qoy yerinə... Bir də belə şey görməyim... Get, orda gözlə!

Cangüdən ən uzaq guşəyə gedir, gözləyir... Bir müddət sükut... Nazir uzaqlaşanda, Müdirə yanına gəlməyini işarə edir. Digərləri sakitcə gözləyirlər... Müxbir sakitcə, Operatorun əlini tutaraq, onunla maraqlanır.

NAZİR *(Başqalarının eşitməyəcəyi tərzdə)* Gördün, əclaf neylədi?! Az qalmışdı ki, məhv olaq... Bu işi yoluna qoymalıyıq... İndi de görüm... Bu müşaviri neyləyək?

MÜDİR Şey... Cənab Nazir... Siz...

NAZİR Naziri-maziri qoy bir qırağa... İndi sən nazirsən, mən də sənə xüsusi qələm müdirin...

MÜDİR Əstafurullah, cənab Nazir!

NAZİR Mənə yaxşı-yaxşı qulaq as... Bu əclaf bu hadisələr başına gəlsə... Neyləyərsən?

MÜDİR Mən... Mən... Heç... Nə... Eləyə bilmərəm...

NAZİR Sən acizsən, nədən?! Demək olar, o boyda nazirsən...

MÜDİR Əstafurullah, cənab Nazir...

- NAZİR Sadəcə bir fərziyyədir... Sən mənim yerimdə olsaydın, neyləyərdin?
- MÜDİR *(Qərarlı bir şəkildə)* Əgər mən nazir olsaydım... *(Təzadən əvvəlki vəziyyətinə qayıdır)* Bizim həddimiz nədir nazir olaq, cənab Nazir...
- NAZİR *(Əsəbləşir)* Əlbəttə, ola bilməzsən... Səndən heç nazir olar?! Nazir olmaq elə asandır?! Hamı nazir ola bilər?
- MÜDİR Mən də onu demək istəyirəm, cənab Nazir...
- NAZİR Oğlum... Əzizim... İndi sənə əmr eləyirəm... Sən Dənizçilik Naziri olacaqsan... İndi... Bir saniyəlik... Və fikirləşəcəksən... Bu əclafa neyləmək lazım olduğunu fikirləşib, mənə səsli şəkildə deyəcəksən... Oldu?
- MÜDİR Başa düşdüm, cənab Nazir... *(Fikirləşir)* Başa düşməyinə başa düşdüm, amma... Mən bu hörmətsizliyi eləyə bilmərəm, cənab Nazir... Ölün deyin, indi özümü bu qayalıqlardan aşağı tullayım... Amma bunu eləyə bilmərəm, cənab Nazir.
- NAZİR *(Gülməyə başlayır)* Yenə də, düzünə qalsa, həddini bilməyin xoşuma gəldi... Bir oyun belə olsa, buna cəsarət edə bilməməyin səni təqdir eləməyimə səbəb oldu. Sənə olan etibarım bir az da çoxaldı...
- MÜDİR Sağ olun, cənab Nazir... Allah sizi bu millətin üstündən əskik eləməsin... İnşallah tezliklə çoxdan haqqınız olan Baş Nazir kürsüsünə də keçərsiniz. Cənab Nazir...
- NAZİR *(Xoşuna gəlib, amma yenə də)* Arzuna "amin" demək mümkün deyil... Mənim ondan nəyim əskikdir?! Amma yenə də... Deyirlər ki, yerin qulağı var... Kimsə eşidər, baş nazirə çatdırar, məni məv eləyər... Aydındır?
- MÜDİR Aydındır, cənab Nazir.
- NAZİR Sən yenə də bu barədə olan fikirlərini heç kimə demə... Mən indi bu müşavirlə bağlı məsələni bilirsən, necə yekunlaşdıracağam?

MÜDİR Əminəm ki, ən yüksək səviyyədə həll edəcəksiniz, cənab Nazir.

NAZİR Mənə diqqətlə qulaq as. Onunla barışacağam...

MÜDİR *(Təəccüblə)* Necə istəyirsiniz, cənab Nazir...

NAZİR Bu məsələdə, şübhəsiz ki, sən də mənə kömək edəcəksən...

MÜDİR Əmrinizdəyəm, cənab Nazir...

NAZİR Deyəsən, belə bir nəticə gözləmirdin?!..

MÜDİR Təəccüblənmədim desəm, yalan olar... Amma sizin yüksək səviyyəli düşünmə istedadınız bunun ən ağıllı cavabını tapmış olar...

NAZİR Tapmışam...

MÜDİR Cənab Nazir, məni bundan artıq intizarda saxlamayın...

NAZİR Bu qəza səbəbindən bu əclaf da layiq olmadığı, amma məcburən yaxasına yapışan bir şöhrət qazanmayacaq?! Xilas olandan sonra, televiziyların, radioların, qəzet və jurnalların qarşısında gopa basıb, nələrsə desə, bütün bu əldə etdiklərimizi itirmərikmi? De!

MÜDİR Siz... Çox böyük adamsınız, cənab Nazir... Çox böyük, çox...

NAZİR Onda bu əclaf qardaş olmağın vaxtı gəlməyib?!

MÜDİR Vaxtıdır, cənab nazir...

NAZİR Nəinki vaxtı gəlib, hətta keçir də... Bir bax, sifətini turşudub oturub... Bəlkə də, sabah mediaya edəcəyi açıqlamaları hazırlayır... Gör necə yerə baxır?! Nə deyiblər?! Yerə baxan...

MÜDİR Ürək yaxan...

NAZİR Onu da düzgün bilmirsən... Yerə baxan atın təpiyi güclü olar...

MÜDİR İcazə verin, bu sözüünüzü yazım...

NAZİR Yeri deyil... Mən indi tualet bəhanəsi ilə burdan uzaqlaşacağam... Dərhal yanına gedərsən... "Cənab Nazir oğlunuzun şeyinə görə sizi təbrik etmədiyinə görə, pərişandır" deyəcəksən, məsələ həll olacaq...

MÜDİR Amma oğlunun yox, qızının şeyi...

NAZİR Hər nə isə, qızının toyuna gedə bilmədiyimə görə, pis olduğumu deyəcəksən...

MÜDİR Cənab Nazir, qızı ərə getmir...

NAZİR Nə olub? Qızı nə isə eləyirdi?!

MÜDİR Evlilik haqqında fikirləşə bilməz... Qızı hələ tələbədir...

NAZİR Çərənləmə, ay kişi! Bu qızla bağlı nə olmuşdu? Yoxsa, nişanıydı?

MÜDİR Beynəlxalq rəsm müsabiqəsində mükafat qazanmışdı... Onun mərasimidir, cənab nazir...

NAZİR Ölmədik, bunu da eşitdik! Dənizçilik müşavirinin rəsmlə, sənətlə nə əlaqəsi ola bilər?! Deməli, bu əclafın səhləri ta əvvəldən başlayır... Niyə gedib Mədəniyyət Nazirliyində müşavir olmayıb, mənim başıma bəla olub?!

MÜDİR Qızına görə rəsmlə maraqlanır, cənab Nazir...

NAZİR Nə isə... Mənim adımdan, nəzakətlə "cənab müşavirə qarşı çox kobudluq elədim" deyərsən... Yadıma salarsan, qayıdandan sonra cəngüdəni də işdən çıxaracağam!

MÜDİR Aydındır, cənab Nazir!

NAZİR (Ayağa qalxır) Mən gedən kimi dərhal get yanına və de! Qayıdanda, hər şey yolunda olmalıdır! (Cangüdəni əli ilə çağırır)

MÜDİR Baş üstə, cənab Nazir!

Müdür Müşavirin yanına gedəndə, Cangüdən də Nazirin yanına gəlir... Elə bu vaxt uzaqlardan bir helikopter səsi eşidilir. Birinci Müxbir eşidir. Digərlərini susdurur. Digərləri də səsə qulaq asırlar.

MÜXBİR Eşidirsiniz, elə deyil?!

OPERATOR Bax! Bax!

MÜDİR Odur...

MÜŞAVİR Gəlir...

MÜXBİR Birdən yenə görməsələr?!..

OPERATOR Bizə tərəf gəlir...

MÜDİR Balalarım qovuşacağam.

CANGÜDƏN Burdayıq, burdayıq!

OPERATOR Deyəsən, tapdılar...

CANGÜDƏN Eeeyyy!..

MÜDİR Alovu bir az da qızısdıraq...

MÜXBİR Yaman ağrıdır...

Digərləri əl edib qışqıranda, Müdir ocağa əlavə edir.

OPERATOR Buna ehtiyac yoxdur. Bura kifayət qədər işıqlıdır...

NAZİR (Yavaşca Müdirə) İndi bütün ölkə bizdən danışır. Bir tərəfdən bu qəza yaxşı oldu... (Qışqırır) Sizə demişdim ki, bizi tapacaqlar...

MÜDİR Haqlısınız, cənab nazir...

CANGÜDƏN Dediğiniz oldu, cənab nazir...

Helikopterin başlarının üzərində olduğu məlumdur. Bizimkilər yuxarıya doğru əllərini açıblar – uzadıblar. Eynilə yağış duası görkəmində qışqırırlar... Amma... Bu nədir?.. Helikopter səsi uzaqlaşır...

OPERATOR Deyəsən, pilotlar kordur!

NAZİR Hara gedirsiniz?

CANGÜDƏN Burdayıq!

MÜDİR Geri qayıdın!..

OPERATOR Ola bilməz...

CANGÜDƏN İndi neyləyəcəyik?!

Sanki, helikopter səsi sabitləşir. Üzlər gülür. Çünki səs təzadən yaxınlaşmağa başlayıb.

NAZİR Budur!

MÜDİR Gəlir!

OPERATOR Ey, ey, gəlir! Ey, ey, gəlir!

MÜXBİR Yenə də geri qayıtmasın...

MÜŞAVİR Daha bizi tapdılar.

CANGÜDƏN Eeeyyy!.. (Yenə silahlanır. Digərləri Cangüdənin silahından yenidən istifadə etməsinin qarşısını alırlar)

NAZİR (Cangüdənə) Böyürə-böyürə durma!

Açıq-aydın bilinir ki, vertolyot başlarının üzərindədir. Bizimkilər saçlarını küləkdən qoruyaraq, yuxarıya baxırlar.

SƏS (Böyük bir ehtimal meqafondan – səsgücləndiricidən) Cənab nazir. Yeriniz aşkarlanıb. Narahat olmalı heç nə yoxdur. Ən qısa müddətdə hamınızı xilas edəcəyik.

MÜDİR İlahi!.. İlahi!..

MÜŞAVİR Şükür!

MÜXBİR Xilas olacağıq.

NAZİR Sakit olun, başa düşmək olmur!

SƏS Helikopterimiz yanınıza düşə bilməyəcək. Çünki düşməyə yer yoxdur.

MÜDİR Onda xilas ola bilmədik.

MÜŞAVİR Bizi necə xilas edəcəklər?

OPERATOR Çaya çatmamış çırmalanmayın...

NAZİR Dayanın, başa düşmək olmur.

SƏS İndi aşağıya kəndir nərdivan atırıq. Nərdivanı tutun.

OPERATOR İndi məsələ aydın oldu.

MÜŞAVİR Nərdivandan necə istifadə edəcəyik?

MÜDİR Gəlsin, sonrası asandır.

CANGÜDƏN Bəs pilotu necə çıxaracağıq?

NAZİR Pilotu burda basdıracağıq! Sakit durun!

SƏS Bu helikopterdə tək-cə bir nəfərə yer var. Diqqət, diqqət! Bu helikopterdə tək-cə bir nəfərə yer var. İndi aranızdan tək-cə birini götürəcəyik. Təxminən yarım saatdan sonra bundan böyük helikopterlə gəlib, hamınızı xilas edəcəyik.

OPERATOR Ayıbdır, ayıb...

MÜDİR Bax, bu olmadı.

MÜŞAVİR Təşkilatçı qırığı...

CANGÜDƏN Cənab Nazir gedər.

OPERATOR Püşk ataq. (*Əməlli-başlı məzələnir*) Kimin adı çəkilsə, qayalıqlardan aşağı tullansın. Axıra qalan vertolyota minib getsin.

NAZİR (*Belə*) İndi zarafatın yeridir?!

SƏS Kəndiri niyə atmadınız?

SƏSLƏR Ucu burdadır.
Aç!
Çox gözlətmə!
Hazırsınız?

BİZİMKİLƏR Hə! Hə! Həəəə!..

SƏS Sizinlə deyiləm. Ey, bizimkilər, qarmaq yadınızdan çıxmasın.

OPERATOR Bunlar bizimlə məzələnir.

SƏS İndi kəndir nərdivanı atırıq... Yadınızdan çıxmasın, ancaq bir nəfər. Uğurlar!..

Yuxarıdan aşağıya sürətlə bir kəndir nərdivan atıldığını görürük. Bir də qarmaq. Bizimkilər ora-bura qaçışırlar. Sanki, gələn bir uçuqun bəlasından uzaqlaşmağa çalışırlar.

SƏS Qorxulu heç nə yoxdur. Hə... Di nərdivanımızı tutun. Məni eşidirsiniz?

OPERATOR Eşidirik.

MÜDİR Eşitməmiş olarıq?!

Digərləri eşitdiklərini işarə ilə başa salmağa çalışırlar.

SƏS Aydındır.

Cangüdən qaçıb nərdivanı tutur. Nazir nərdivana tərəf qaçır...

OPERATOR Bu qızın yaralı olduğunu bilə-bilə!..

MÜŞAVİR Əclaf!

MÜDİR *(Belə)* Egoist!

MÜXBİR Bu, nə alçaq adam imiş!..

Nazirin hərəkəti tamaşaçını da əsəbləşdirəcək formada özünü göstərir/göstərməlidir. Bir sözlə, tamaşaçı da Nazirdən ümidini kəsməlidir.

OPERATOR *(Müxbirə)* Sən gedəcəksən! *(Əsəbi formada Nazirə tərəf qaçır)*

NAZİR *(Bir əli ilə nərdivanı tutur, digər əlinin şəhadət barmağı ilə təkən verərək)* Gəl görüm, gözəl xanım. Əvvəlcə sən... Qaç!

MÜDİR *(Alqışlamağa başlayır)* Əhsən, cənab Nazir, əhsən!

CANGÜDƏN *(Gözləri yaşarır)* İnsan oğlu!

OPERATOR Məni də aldatdı...

MÜXBİR *(Gözlərinə inanmadan yeriyir)* Ay səni!..

MÜŞAVİR Mütləq nəsə bir mənfəəti var... Amma nə?..

Müxbir nərdiوانı tutur. Dırmaşmağa başlamaq üzrədir.

NAZİR

(Müxbirin qolundan tutur. Operatora qışqırır) Hə!.. Dayanma!.. Çək!..

Operator əlacsız qalıb, kameranı götürüb, çəkilişə başlayır... Müxbir nərdiوانda pillə-pillə qalxanda, Nazir bir tərəfdən qıza guya kömək edir, digər tərəfdən də obyektivə poz verir. Nazir çəkilişin sona çatdığını görəndə, kaseti dartıb alır və Müxbirin qoltuğunun altına yerləşdirir...

NAZİR

Xahiş edirəm, bunu son xəbərlərə çatdır!..

S O N

Birinci yazılış: 1 Mart 1993

İkinci yazılış: 20 Yanvar 1999

İstanbul

Tərcümə edilmə tarixi:

14 Yanvar, 1-7 Fevral 2022

Şəki